

DARBININKAS

XLIII NR. 69

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN 21, N. Y.

ANTRADIENIS - TUESDAY, RUSĖJO - SEPTEMBER 23, 1958

Administracija GLenmore 5-7281
Redakcija GLenmore 5-7281

10 CENTU

Alžiras paskelbė savo vyriausybę

FERHAT ABBAS, 59 metų, paskelbtas Alžiro laikinės vyriausybės pirmininku.

Arabų pasaulyje nauja tai, kad Alžiro "išlaisvinimo frontas" rugsėjo 19 paskelbė Kaire Alžiro laikinę vyriausybę. Ją tuoju pripažino Jungtinė Arabų Valstybė, Irakas, Marokas, Tunisas.

Prancūzija paskelbė, kad tos vyriausybės pripažinimą laikys nedraugišku žingsniu.

Nauja vyriausybė kreipėsi ir į Amerikos prezidentą pripažinimo.

NASSERIS NORI DAUGIAU

Jungt. Arabų Valstybės prezidentas Nasseris paskelbė norįs labiau sucentralizuoti Egiptą-Syrijos sąjungą. Ligišiolinė padėtis jį nesąs patenkina.

CHRUSČIOVO REFORMOS MOKYKLOSE

Sovietų min. pirm. Chruščiovas rugsėjo 21 paskelbė partijos nusistatymą reformuoti mokyklas. Mokiniai turį priprasti prie fizinio darbo. Jie būsiąm reikalui siunčiami dirbti į kolchozus ar sovėhozus. Į aukštąsias mokyklas busį priimami tik su profesinių sąjungų ar komjaunimo rekomendacijom.

LENKIJOSJE EINA KOVA DĖL KRYŽIAUS

Lenkijos vyriausybė nuo mokslo metų pradžios įsakė pašalinti iš mokyklų kryžius. Lenkų spauda dabar skelbia aprašymus, kaip gyventojai priešinasi ir kaip sunku valdžios įsakymus vykdyti. Pasakoją istorijas, kaip mokytojai atsiskaido nuimti kryžius. Tada atvyksta inspektoriai. Kai tik jis atvyksta mokyklon ir pasisako ko atvykęs, netrukus kažkas ima skambinti varpais, žmonės susirenka, ir inspektoriaus dingsta. Kitą dieną inspektoriaus pasirodo su dviem milicininkais, bet vieną iš jų susirinę žmonės prilupa.

Taip baigiasi tie medaus mėnesiai, kurie buvo susidarę Lenkijoje po kardinolo Wyszyńskio ir Lenkijos komunistinės valdžios susitarimo mokyklų reikalais.

ISVARĖ AMERIKOS KORESPONDENTĄ IS MASKVOS

Sovietai rugsėjo 20 įsakė išsikraustyti per savaitę laiko Associated Press korespondentui Roy Essoyan, kuris Maskvoje yra nuo 1955. Maskva apkaltino jį, kad jis nesilaikęs cenzūros nustatytų taisyklių siunčiant korespondenciją iš Maskvos.

Tai jau ketvirtas Amerikos korespondentas išvarytas iš Maskvos nuo 1956. Nurodyta priežastį, kad korespondentas išvaromas dėl cenzūros nesilaikymo, Maskva oficialiai pripažino, kiek yra ten laisvės net užsienio korespondentam.

Eisenhoweriui jau gana Maskvos akiplėšų

Eisenhoweriui teks arba laužyti komunistų blokadą, arba savo iškilmingą žodį

Formozos klausimas išplito jau į tris frontus: Eisenhowerio — Chruščiovo susirašinėjimus, Varšuvoje diplomatinės derybas tarp Amerikos ir kom. Kinijos ir patrankų kautynes Quemoy.

Visuose trijuose frontuose įtampa yra padidėjusi. Iniciatyva tebėra Kinijos ir Maskvos komunistų rankose. Grasinimas, koliojimas, o Quemoy blokada ir šūviais nori privirsti, kad Amerika kapituliuotų. Tai suprasdama, Amerika pagrįžtino savo diplomatinę taktiką, o Formozos srityje sustiprino karines pajėgas. Amerika vis dar laukia, kad komunistai pašūkaus ir leisįs į kompromisus.

EISENHOWERIS ATMETĖ CHRUSČIOVO LAIŠKĄ

Prezidentas Eisenhoweris rugsėjo 20 liepė gražinti Chruščiovui, Sovietų ministeriui pirmininkui, laišką, kurį jis buvo įteikęs Eisenhoweriui penktadienį. Laiške Chruščiovas reikalavo, kad Amerikos kariuomenė eitų iš Formozos srities "namo", nes kitaip ji bus išvyta jėga. Kinijos komunistai vis tiek pasiimsią "Kinijai priklausančias žemes". Ir Sovietai jos pastangas paremsią. Laiške Amerika buvo išvadinta agresore ir kitokiais bolševikų mėgstamais koliojamais žodžiais. Sitokis tonas ir paskatino prezidentą paklausti valstybės sekretoriaus Dulles ir laišką gražinti.

Tokis atmetimas diplomatinėje praktikoje rodo didelį santykių įtampimą.

Maskva apie notos atmetimą

Maskvos Tass rugsėjo 21 pa skelbė, kad prezidentas Eisenhoweris, atmesdamas Chruščiovo notą, nenorįs klausyti "išminties balso" ir "taikingai spresti Formozos klausimą". Amerika duos savo atsakymą Valstybės departamentas per savaitę laiko paruoš atsakymą

į visus Maskvos kaltinimus, kad Amerika surengusi agresiją prie komunistinę Kiniją. Tai būsiąti "baltoji knyga".

Amerika taip pat numato tartis su kom. Kinijos atstovu Varšuvoje ne daugiau kaip porą savaitių, o paskui perduoti klausimą Jungtinėm Tautom.

AMERIKOS "DRAUGAI" SPAUDZIA AMERIKĄ

Amerikos sąjungininkai spaudžia Amerikos vyriausybę, kad ji darytų nuolaidas kom. Kinijai. Labiausiai iš visokių "patarimų" palaiko jie kom. Kinijos pripažinimą, pradėdant nuo de facto, įsileidžiant į nusiginklavimo konferenciją.

KO NORI KOMUNISTAI VARŠUVOJ

Valst. sekr. Dulles Varšuvos derybom skyrė daugiausia vilties. Tačiau pereita savaitę jų nė kiek nepateisino. Nors komunikato iš Varšuvos konferencijos neskelbė, tačiau pagal kom. Kinijos partijos spaudos padėtis lig pirmadienio atrode tokias:

— Kinijos komunistai reikalavo, kad iš Quemoy pasitrauktų Chiang Kajshekas ir iš visos Formozos srities pasitrauktų Amerikos kariuomenė.

— Amerikos atstovas reikalavo, kad būtų sustabdyti pirmiausia karo veiksmai Quemoy ir atsisakyta nuo jėgos ginčam spresti. Tai yra Amerikos pati pirmoji sąlyga tolimesniem klausimam spresti.

Kitą dieną komunistai sutiko sustabdyti karo veiksmus, jei tuo pačiu metu Amerika pasižadės išleisti kom. Kinijai į nusiginklavimo konferenciją. Tokiu būdu kom. Kinija būtų Amerikos tylom pripažinta kaip didžioji valstybė.

Tą pat dieną Amerikos ats-

tovas aiškino, kad Quemoy sala sustabdytus karo veiksmus ir atsisakius nuo jėgos ginčam spresti, bus galima padaryti, kad Quemoy sala nebūtų jokis prietiltis Kinijos sausumai užpulti — iš Quemoy salos bus pašalinti sunkieji ginklai ir Chiang Kajsheko kariuomenė iškelta.

Amerika ir Anglija tariasi

Amerikos ir Anglijos pasitarimai dėl vidurinių ir tolimųjų rytų apsaugos prasidėjo rugsėjo 22. Dalyvauja Amerikos apsaugos sekretorius McElroy ir Anglijos apsaugos min. Sandys.

Tuo klausimu Anglija jautai pat susirūpinus, nes kom. Kinijos atstovas Varšuvoje derybose su Amerikos atstovu iškėlęs ir Hong Kongo "išlaisvinimą" iš Anglijos "okupacijos".

Anglijai rūpi ir Jordanijos reikalas. Ji nor derintis su Amerikos nusistatymu.

AMERIKIEČIAI kėliais į salą, tačiau ne Quemoy, o Rocky Point, L.I., N.Y.

ITALIJOJE 10 METŲ TRUKUSI KOVA JAU BAIGTA

Italijoje rugsėjo 19 uždarę oficialiai visi "tolerancijos namai". Taip Italijoje pavadinti prostitucijos namai. Lig šiol Italijoje tokių namų oficialiai veikė 543.

Kovą prieš juos pradėjo prieš 10 metų parlamento atstovė Angelina Merlin. Jos pasiūlytas įstatymas uždarę prostitucijos namus šiemet sausio mėn. buvo priimtas parlamento ir patvirtintas prezidento.

Pagal parlamento priimtą įstatymą "tolerancijos" mergaitės gali eiti į "persi-auklėjimo centrus", kuriuos laiko religinės ir karitatyvines organizacijas, kad tokiu būdu jos neatsidurtų išmestose gatvėn. Tokių mergaičių oficialiai buvo 2,611. Tačiau jų keturi penktadaliai pareiškė, kad jos versis "tolerancija" ir toliau nelegaliai.

Prostitucijos klausimas Italijoje esąs opus. Priskaitoma, kad iki 100,000 verčiau

slaptai prostitucija. O atstovė Merlin tvirtino, kad tarp tokių daugiau ar mažiau esą 30 proc. moterų tarp 15-60 metų.

Merlin yra socialistė. Jos kovą stipriai visą laiką rėmė katalikų bažnyčia. Kai parlamente buvo balsuojamas jos pasiūlytas įstatymas, prieš jį balsavo tik monarchistai ir neofašistai. Tačiau

ir priėmus buvo parodyta didelė "visuomenės" opozicija. Buvo renkami parašai po peticija, kad klausimas būtų atiduotas tautos referendumui. Bet, matyt, nebuvo surinkta po peticija pusės milijono parašų, kaip reikalaujama konsultacija. Prieš Merlin buvo rengiamos demonstracijos. Dabar ji yra jau 70 metų.

Libane neramumai tęsiasi ir toliau

Libane šį pirmadienį baigė savo dienas Chamuon prezidento vyriausybė, ir nuo antradienio pradeda veikti naujai išrinkto prezidento Chehab vyriausybė. Senosios vyriausybės min. pirmininkas Sami el-Sohl slapta išvyko iš Libano į Turkiją. Jam pagelbėjo nepastebimai dingti Amerikos helikopteris. Likts Libane, po to, kai sukilėliai mėgino jį bomba susprogdinti, jam pavojinga. Jis pareiškė kovosias iš užsienių, jei Li-

bano nepriklausomybė bus panaikinta.

Sukilėliai ir dabar palaiko neramumus, grobdami buvusios vyriausybės šalininkus. Kai kurie parlamento nariai, kurie balsavo už prezidentą Chehab, jaučiasi apgauti, nes jie tikėjo kad Chehab, kariuomenės vado, išrinkimas į prezidentus baigs visus neramumus.

— Jungtinėse Tautose yra 4,000 tarnautojų ir 152 saugumo valdininkai.

PAĖTIS KAIP MACARTHURO

Kaip atsitiko, kad Amerika siekia tolimuose rytuose paliaubų, o paliko agresiją

Sustabdyti karo veiksmus Formozos srityje, padaryti paliaubas, atsisakyti nuo jėgos — tokis yra valstybės sekretoriaus Dulles siekimas.

Kinijos komunistų radijas į tai atsakė: negali būti kalbos apie paliaubas, nes mes su Amerika nekariaujam; tegul tik ji nesikiša į Kinijos vidaus reikalus. O Gronyko Jungtinėse Tautose pridėjo: tegul Amerika atitraukia savo kariuomenę, tada viskas ir bus baigta.

Drąsiai ir karingai komunistai atsakė. Joseph Alsop (NY HT) atkreipė dėmesį, kodėl komunistai tokie drąsūs: jiems daug patogiau, kad karo veiksmai būtų sustabdyti tik iš vienos pusės — taip kaip dabar iš tikrųjų yra.

Dabartiniu metu rankos yra

surištos Chiang Kaisekui. Alsop nurodė kelis tokius užveržtus mazgus. Pirmas, kad prieš trejus metus Amerika privertė Chiang Kajsheko lėktuvam kautis su komunistais viršum Kinijos sausžemio (už tat dabartiniu metu nacionalinės Kinijos lėktuvai ir sutinka komunistų lėktuvus ir susikauja su jais tik viršum jūros!).

Trečias, tais pat metais Chiang Kajsheku uždrausta iš Quemoy salos apsaudyti, nei patrankų komunistai, jei bent tik atsakytų į komunistų šūvius.

Pagaliau, kada komunistai kasėsi apkasus prieš Quemoy. Chiang Kajsheko patrankos negalėjo nei jų apsaudyti, nei sukliudyti komunistinių laivų, kurie gabeno medžiagas pro pat Chiang Kajsheko patrankų nosis.

Alsop palygina šiuo atveju Chiang Kajsheko padėtį su gen. MacArthuruo padėtim, kada prezidentas Trumanas jam uždraudė persekioti užpuolikus į Mongoliją, iš kurios jie būdavo atsikridę.

Suprantama, ko siekia Amerika tais draudimais. Ji nori parodyti, kad Kinijos komunistam niekas negresia, niekas jų neprovokuoja.

Taip buvo pateisinama, kol komunistai nesiėmė agresijos ir neprabilo patrankom. Bet tas pats draudimas galioja ir dabar, kada eina komunistų agresija visu aštrumu. Toliau trukusį tokia padėtis Quemoy gynėjams gresia tuo patim kaip ir Dienbienphu gynėjams.

Kai tokia komunistam palanki padėtis, sunku patikėti, kad jie skubintys paklausti Varšuvoje Amerikos diplomato ir nutrauktų kovas.

Alsop (NYHT) informuoja iš septintojo laivyno Pacifike, kad laivyno jėga yra pakankamai didelė; laivynas pasirengęs ir laukia sprendimo tik iš Washingtono. Bet ilgai laukti nebus galima, nes Quemoy negaunas tiek papildymų, kad jų užtektų igulai. Informaciją baigia įspėjimu:

"Netrukus Amerikos vyriausybė turės padaryti rūstų sprendimą: arba prezidentas turės panaudoti galingą 7-ąjį laivyną, kad sulauzytų Quemoy blokadą neatsižūrėdamas į pasekmes, arba prezidentas turės sulauzyti savo iškilmingą pažadą ginti pakraščio salas su visom iš to einančiom pasekmėm."

QUEMOY NUOSTOLIAI

Quemoy saloje nuo komunistų bombardavimo, kurį pradėjo rugpjūčio 23, labiausiai nukentėjo civiliniai gyventojai. Jų žuvo ar sužeista 3,000. karių 1,000.

— Indijos siūlymas traukti į Jungt. Tautų darbų programą kom. Kinijos priėmimą komisijoje buvo atmetas 12 balsų prie 7 ir 2 susilaikius. Ameriką čia parėmė pietų Amerikos valstybės, Japonija, nacionalinė Kinija Libanas ir Pakistanas. Graikija ir Meksika susilaikė. O iš Amerikos gavusios ginklų ir kitokios paramos Indija, Indonezija balsavo su Maskva.

— De Gaulle, Prancūzijos min. pirmininkas, patyręs, kad kolonijos Guineja, Nigerija ir Somalija nenori dalyvauti konstitucijos balsavime, nes jos siekia nepriklausomybės, atsakė: tegul jos sau eina, kur nori, ir tegul tada nenori iš mūsų pinigų.

— Senatas susidomėjo plenu unijų prezidento McDonald veikla, kai Atlantic City suvažiavime jis pasitengė savo konkurentus išmesti iš unijos.

— New Yorko valstybėje bendrųjų skaičius rugsėjo pirmo pusę vėl padidėjo 2,000. Per aštuonias savaites buvo palaipsniui kritę.

VALST. SEKR. J. F. DULLES Jungt. Tautose pareiškė, kad Varšuvos derybom nepavykus, Amerika siūlys kom. Kinijos agresijos klausimą perduoti Jungt. Tautom.

Hoffa yra darbininkų unijų vėžys, bet vėžio niekas dar neišgydo

Senato komisija, vadovaujama vežimų unijoje. Komisijos pirmą J.L. Clellan, rugsėjo 20 baigė 7 savaitių tyrinėjimą sunkvežimių unijoje. Komisijos pirmininkas pareiškė, kad unijos pirmininkas J.R. Hoffa yra unijos vėžys. Jis vartojo uniją savo asmeniniam reikalui, unijos pinigų išleido 7 mil., samdydamas tarnautojus sau ištikimus gansterius, nusikaltėlius. Jis laikė brangiai apmokamą advokatų štabą, kurie tesino ir dengė jo daromas piktybes. Komisijos pirmininkas aiškino, kad Hoffa turi būti iš unijos pašalintas.

Tačiau spaudoje buvo išpėjimas, kad ir ateinančiais būti neišrinktam, jeigu su juo taip skaitomasi. Juk ir Kongresas nedrįso priimti įstatymo, kuris turėjo suvaržyti piktnaudojimus unijose, nes artėja rinkimai.

Darbininkam negeras sveikatos draudimas

Pleno unijos suvažiavime Atlantic City rugsėjo 19 buvo pareiškta nepasitenkinimas Blue Cross ir kitom sveikatos draudimo programom. Unijos 1,200,000 narių per metus sumoka sveikatos draudimo mokesčių 134 milijonus dol., bet už tiek pinigų darbininkai negauna patarnavimo. Kiekvienas darbininkas vidutiniškai moka kas mėnuo po 9.50 dol., tiek kompanijos.

Suvažiavime buvo išmestas iš unijos pirmininko McDonald konkurentas Donald Rarick ir jo šalininkai. Rarick pareiškė korespondentam, kad kitas unijos suvažiavimas turės būti Rusijoje, nes tik ten tesanti demokratija, kokią praktikuoja plieno unija.

— Amerikos laivynui pasiekė iššauti raketą Regulus II nuo povandeninio laivo paviršiaus. Ankstesni šeši mėginimai buvo nepavykę.

— Prezidentas Eisenhoweris leidęs Adams, savo asistentui, pačiam apsispręsti, ar pasiduoti respublikonų vedų spaudimui ir pasitraukti.

SAMI ES-SOHL, Libano ministras pirmininkas iš Beirut slaptai išvyko į Turkiją.

Parlamente dingę slapti dokumentai

Vokietija dabar, kaip karo metu Šveicarija, yra prikimšta svetimų agentų, kurie renka žinias, vagia dokumentus. Nuo jų nėra laisvas nė parlamentas. Vieni jų atsидuria už sovietinės sienos, kiti už kalėjimo sienų.

Vokietijos parlamento atstovas CDU frakcijos narys ir buvęs viceadmirolas Hellmuth Guido Heye šią vasarą vyko į Paryžių. Buvo ten vakarų Europos unijos posėdis. Atstovas gavo iš užsienių reikalų ministerijos vadinamą Rapackio planą ir Vokietijos vyriausybės samprotavimus dėl jo. Atsitiko taip, kad išeidamas iš savo biuro planą užmiršo savo stalo stalčiuje. Tik po kelių valandų apsižiūrėjo neturįs ir grįžo į parlamentą jo pasiimti.

Jam buvo staigmena — plano nebuvo.

Suabejojo, ar nebus kitur nudėjęs.

Buvo šeštadienis, bet ir pirmadienį plano taip pat niekur kitur nesurado. Pranešė parlamento policijai, kuri savo ruožtu visai slaptajai policijai sukėlė aliarmą.

Policijai betyrinėjant ir jo kių pėdsakų neaptinkant, atstovą Heye ištiko nauja staigmena.

Savo namuose laišku dėžutėje rado voką be jokio siuntėjo. Tik su atstovo pavarde ir adresu; voke buvo ieškomasis dokumentas. Radinys buvo perduotas policijai.

Policija nustatė, kad voke adresas įrašytas viena iš parlamente vartojamų mašinėle. Ta, kuri mašinėle rašo, grynėsi visom keturiom. Policijos spaudžiama, pagaliau prisiminė, kad šeštadienį, kai ji buvo kuriam laikui išbėgus, jos mašinėlė rašė kažkokį voką kita tarnautoja.

Taip, tai buvo Katharina Krauser.

★

Policija patikrino savo davinus, kuriuos ji turėjo apie kiekvieną parlamento tarnautoją. Krauser 44 metų, buvo ištėkėjusi už Michailovo, paskui persiskyrusi. Mėgstanti linksniau pagyventi. Savo vienetą trumpina, susitikdama su jaunu savo garbintoju.

Garbintojas lenkas, o Rapackio planas — taip pat lenkų užsienių reikalų ministerio paruoštas.

Artimas ryšys... Bet policija nesiskubina, nori būti tikra...

Vieną dieną atstovas Heye pakvietė sekretorę Krauser. Jis turėjo padiktuoti jai pranešimą. Rašymo metu į atstovo raštinę atvyko uniformuotas puskarininkis iš krašto apsaugos ministerijos ir pasisakė atnešęs slaptus dokumentus apie Lenkijos atominius ginklus, kurių gavimą atstovas turis pakvituoti. Gavęs parašą, puskarininkis išvyko, o atstovas jau neilgai

bedirbo. Jis jautėsi nuvargęs, padėjo dokumentus į spintą ir pasakė, kad Krauser galinti eiti namo. Ir jis pats išėjo, kambarį užrakindamas.

Netrukus sekretorė grįžo, paprašė iš sargo raktą, nes ji užmiršusi kažką berašydama ir įėjo į atstovo kambarį. Ten ji greitai perskaitė dokumentą ir nusistengė. Per tris minutes ji buvo darbą baigus ir vėl dingo.

Bet iš gretimio kambario ją sekė akys. Tos sekančios akys leido jai išėiti, bet jos nebepaleido. Ir kai Katharina įdavė stenogramą savo draugui lenkui, ji buvo suimta.

Krata jos bute davė dar kitų įdomių smulkmenų, ir Krauser atsидūrė Karlsruhe, kur laukia teismo dienos.

(b.d.)

PRIEŠ KALBŲ POTVYNIŲ IR POLITIKĄ NEVIETOJE

SPAUDA

Apie pasaulio lietuvių bendruomenės seimo patį darbą buvo spaudoje dvejoję atsiliepiam. Vieni, kurie iš principo bendruomenę neigia ir džiaugiasi gavę ką pikto apie ją parašyti. Jei neturi neigiamų faktų, tai leidžia bent bendrus neigiamus posakius. Kiti kelia pasireiškusius trūkumus su mintimi, kad kitu kartu jų būtų vengiama.

Pirmos rūšies atsiliepiam apie seimo eigą buvo Laisvės, Vilnės ir Sandaros. Naujienos seimo pradžioje dėjo žinias, kuriom galėtų bendruomenę nuvertinti, paskiau parašė santūriau.

Kiti laikraščiai šiaip vertino: SEIMAS — DĖMESIO CENTRAS

Vienybėje rugsėjo 5 J. Tyšliava: "Pasaulio lietuvių bendruomenės seimas New Yorke... 'pajudino žemę'. Net senosios kartos lietuviai... buvo susidomėję seimu ir jo pragomomis.

"Faktas, kad Carnegie Hall... buvo pilna publikos, rodo neabejotiną bendruomenininkų suruošto koncerto pasisekimą".

TUSČIAZODŽIAVIMO ANTPLŪDIS

Vienybėje E. Cekienė: "Seimo turinys, kaip ir kiti mūsų susirinkimai, buvo perpildytas tuščiažodžiavimu".

Dirva spalio 4: "Seimas pačioje pradžioje, neskaitęs, priėmė kruopščiai ir griežtai sureduogata reguliaminą savo darbui tvarkyti. Niekas, ypač prezidentas, rodos, nei vėliau neturėjo laiko tam reguliaminui

paskaityti. Todėl reguliamas liko sau, o seimo eigą sau. Diskusijos vyko gaisringai. Kalbėtojų "pamokslai" dažniausiai buvo ilgi ir tolimi nuo temos. Todėl pirmuoju klausimu ilgos diskusijos prieš S. Barzduko referatą išdėstytą gausių ir pagrįstų tezių beveik nieko konkretaus ir nepridėjo".

T. Žiburiai rugsėjo 11 tą patį pastebėjo bankete: "kalbos, tenka pripažinti, buvo prasmingos betgi per ilgos... ir varginančios. Dėl to tai banketo tvarkytojui p. Bačiūnui sunkiai sekėsi dalyvius nutildyti... Banketo vadovas šaukė, kad nemandagu esą neišklausti pakviestų kalbėtojų, o banketo dalyviai, tur būt, galvojo, kad nėra mandagiau juos... pasodinti ir daugiau dviejų valandų vaišinti gražbylystės patiekalais".

Drauge rugsėjo 11 V. Seirijis, neminėdamas seimo, parašė atskirą straipsnį prieš tas ilgas kalbas ir nereikalingus kalbėtojus, kurie ima riesti savo atsiminimus ir anekdotus, užuot kalbėję, kas temos numatyta.

POLITINĖS PRIEMAIŠOS

Naujienose rugsėjo 11 J.

AUKŠTESNIŲ ŽINDUOLIŲ MENO PALYGINIMAS

Londonė tokiu vardu rugsėjo 16 buvo atidaryta meno paroda, kurioje buvo išstatyti piešiniai ir braižiniai trijų beždžionių — orangutangų ir dviejų šimpanzių; toliau — dviejų vaikų, kurių vienas buvo 15 mėnesių, kitas 3 metų; ir dar trečia grupė — 16-20 m. mokinii iš Tachiste mokyklos, žinomos savo abstraktinėm kompozicijom. Dvi beždžionės vartojo tempera ir teptuką, o viena tepė tiesiog nagais.

Meno kritikas Marvyn Levy, kuris tą parodą suorganizo, pasidarė išvadas, kad beždžionių ir vaikų piešiniuose ar paveikluose buvo labiau jaučiamas noras jausmą sieti su tam tikru vaizdu, tuo tarpu me-

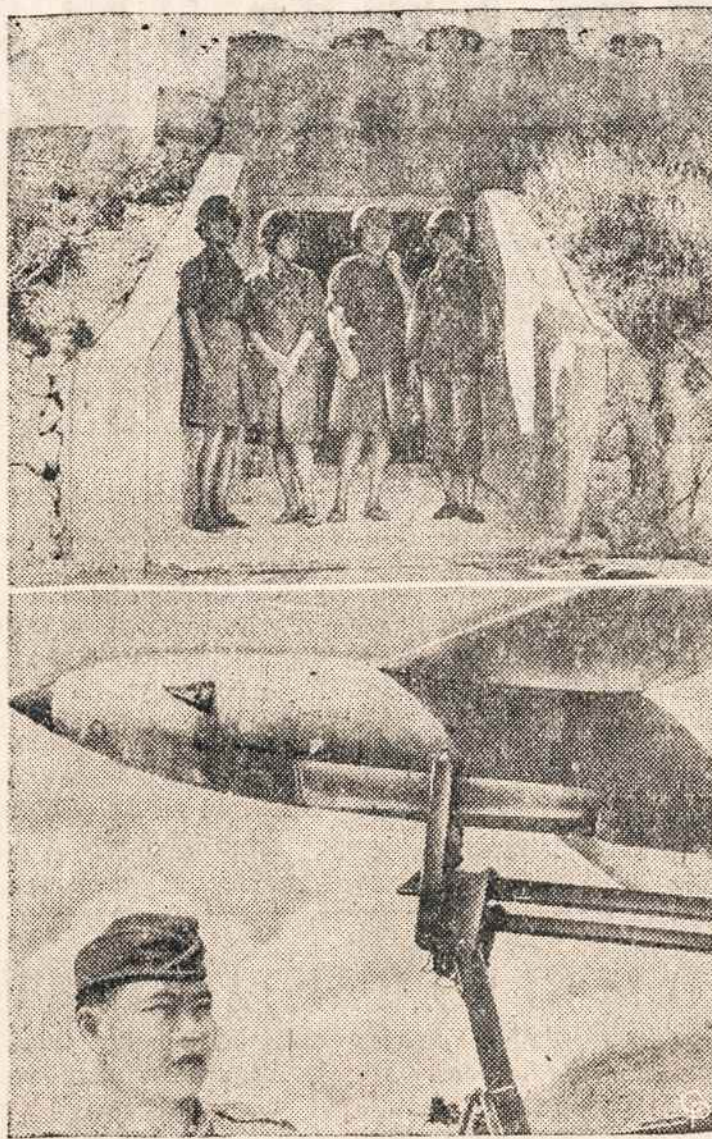
lik. seimo pradžioje pasigedo Vliko ir Alto atstovų ir reikė pasitenkinimą, kad Vlikas surengė seimo atstovam priėmimą.

N. Lietuva rugsėjo 10 dar pridėjo: "Gražu, kad priėmimo dalyvavo ir antivilkininkai, tai parodė gerą vienybę valią".

Dirva rugsėjo 4 pareiškė nepasitenkinimą kalba naujai išrinktos valdybos atstovo, kuris iškilmingame posėdyje išnešęs savus vietinius Toronto politinius nesutarimus. Tačiau laikraštis teigia, kad to "gal pirmo pasitarimo dar ir nereikia laikyti lemiamu valdybos linijos rodikliu".

T. Žiburiai pastebėjo, kad politinis momentas buvo be reikalo akcentuotas, suvarant bankete į garbės stalą politinių organizacijų pirmininkus.

Gausu kritiškų pastabų. Bet iš jų vargiai kas pasidarys išvada, kad tom pastabom norima sugriauti bendruomenę. Tai pozityvus reikalavimas ateičiai, kad bendruomenė savo veikime laikytųsi atokiau nuo partinės kovos; kad visokios rūšies susitikimuose būtų mažiau tuščiažodžiavimo ir kad seimo pabūdižio susirinkimuose būtų laikomasi griežtesnės drausmės.

QUEMOY saloje kinitės mergaitės slėptuvėse cina sanitarių pareigas. Apačioje: Formozos saloje pasiruošęs skristi kinitis laūnas!

IS LIETUVOS

RASO ALMUS

Amerikoniški siuntiniai satyroje

Salia žinios, kad kažkokia Mickienė gavo 5 metus kalėjimo už spekuliaciją, Tiesa skelbia satyrinį eilėrašį iš gyvenimo sovietiniame režime:

Atlyginimo gau nu
Nedaug — penkis šimtus.
Dantis šampanu plau nu
Per dieną du kartus.
Sodely "Volga" stovi
Ir nuosavi namai...
"Bet argi tai gerovė?"
Snabždu draugams seniai.
Kelnaičių ir nailono
Nupirkt nėra! Baisu!
O pas amerikoną —
Nors vilki jas maišu...

SEZONO RĖPERTUARAS

Vilniaus operos režisierius J. Gustaitis, pranešė, kad teatro sezonas pradėdamas spalio 18 opera "Pikų dama". Numatoma premjera "Dalia", parašyta B. Dvariono pagal B. Sruogos tekstą.

Kauno didžiojoje halėje teatro kolektyvas suruoš nacionalinių kūrinių koncertą. Tikimasi šį rudenį, jei tik leis oro sąlygos (šiemet labai lietinga vasara) Punoj, ant Margio kalno, pastatyti operą "Pilėnus". Bales "Ant marių kranto" bus rodomas Klaipėdoje ir Šiauliuose. Naujai bus pastatytas baletas "Žydrasis Dunojus" ir estų kompozitorės Auster baletas svenčiant "40 metų".

Paskutinė sezono premjera bus Verdi "Don Carlos".

Dramos teatro direktorius P. Treinys pranešė, kad pirmoji premjera bus V. Rimkevičiaus "Vandens lėlija" — iš pokario laikų. A. Guzevičiaus (bukario

enkavedisto) premjera "Nematomas ginklas" bus pastatyta svenčiant "40 metų".

PALANGĄ PLEČIA

Prie Palangos šiais metais bus prijungti Vilimiskė, Nimerzatė, Vanagupė, Kunigiškė ir Užkanavė. Be to, dar 6 valstybinių miškai.

KIAULIDŽIŲ TRŪKSTA

Tiesoj nusiskundžiama, kad plėsti lietuviško beko gamybą labiausiai kliudanti pastatų stoka. A. Lukauskas siūlo pasiūlyti apskritas kiaulides. Esą medžiagos apskritom mažiau reikia. Vietoj trijų paprastų keturkampių kiaulidžių galima pastatyti 6 apskritas, kurių kiekviena bus tokio pat talpumo kaip ir kiekviena keturkampė (Baisiai daug jau priviso kiaulių Lietuvos didžiuosius miestuos!).

ZOLINĖ KAUNE

Ziniom iš Lietuvos, Kauno katedra per Zolinių atlaisdus buvo aklinau perpildyta. Masės žmonių stovėjo šventoriuje. Tikinčiųjų aukom Klaipėdoje pastatyta katalikų bažnyčia.

KAI KADA IR POTVYNIS YRA NAUDINGAS

Amerikos katalikų vyskupų pasiūstas Lenkijos katalikam batų ir drabužių siuntinys gulėjo Gdynės uoste nuo pavasario. Komunistinė Lenkijos vyriausybė reikalavo už tas dovanas sumokėti dar mūto 40,000 dol. Pagal tą paratę: dovanoji arklį, tai dovanok dar ir balną. Tik dabar pasisekė kardinolui Wysznskui susitarti su valdžia, kai Lenkija ištiko nauji potvyniai. Iš Lenkijos pranešta, kad valdžia sutiko įleisti tas dovanas ir kad jos bus išdalytos nuo potvynio nukentėjusiem. Dalins Krokovoje sudarytas komitetas, kuriame dalyvauja ir vietos vyskupo atstovas.

AMERIKOS ŽENKLAS NYKSTA

Amerikos emblema yra nuo 1782 metų erelis. Dabar amerikiečiai susirūpino, kad erelių skaičius mažta. Floridoje jų lizdų 1940 buvo 500, dabar jau tik 80.

Mažėjimo priežastis keista — erelius užplūdo žmonių civilizacijos reiškinys — vaikų neturėjimas. Daugelis erelių esą steriliai. Floridoj tokių esą 80 proc.

Kaip toji liga užplūdo erelių veislę — neišaiškinta. Vieną spėjama priežastis — DDT. Esą Floridoje ereliai maitinasi daugiausia žuvim. O buvo rasta daugely negyvų žuvų šio daikto. DDT yra pirmosios rādės sudedamųjų dalių — dichloro — dypheny — trichloroethane. Karo metu amerikiečiai gausiai jį vartojo nuo maliarijos ir šiltinės.

DR. CESAR BARROS HURTADO, Argentinos ambasadorius JAV, pareiškė: "P. Amerikoje, šalia didelių, turtų, yra ir didelis skurdas".

Vokietija ieško socialinės pažangos

Europos kontinente dėmesys telkiamas šiuo metu į Prancūziją ir į Vokietiją.

Prancūzijoje domina, kaip gyventojai laidos ketvirtą respubliką ir prišimtis penktąją. Tai ieškojimas naujos valstybės formos, kuri užkirstų kelią chaosui.

Vokietijoje domina CDU partijos suvažiavimas, kuris įvyks ta Kiel mieste rugsėjo 18-21. Vokietija turi savo valstybines formas tvirtas. Komunistų ir socialdemokratų pastangos jas sulaužyti nuėjo niekais. Pereinamais metais socialdemokratai mėgino išversti CDU iš valdžios balno labiausiai šūkiams keisti užsienių politiką. Perna ir CDU suvažiavimas Hamburge labiausiai rūpinosi užsienių politikos linija. Siemet partija laiko, kad tada pasirinktoji linija pasirodė teisinga. Tauta balsavimais jai pritarė.

Siemet Kiel suvažiavime, kur bus 500 delegatų, labiausiai dėmesys bus krepiamas į Vokietijos gyvenimą, į socialinio gyvenimo pagerinimo galimybes. "Valstybės santvarka ir socialinė politika" — tai svarbiausiais klausimais, kurį referensų parlamento pirmininkas ir partijos vicepirmininkas Eu-

gen Gerstenmaier. Draudimas nuo ligos, geresnis atlyginimas už vaikus ir kiti socialinio pagerinimo klausimai turi gauti suvažiavime direktyvų, kad parlamento frakcija paskui jau pavestų juos įstatymais.

Tai grynai kūrybinė valstybės programa. Nereikė energijos eikvoti dėl partijos vadovybės, kaip tai buvo Stutgarto suvažiavime. Nors bus renkamas pirmininkas ir keturi vicepirmininkai, bet neabejojama, kad priekyje vėl stovės katalikas pirmininkas Adenaueris ir jo du pavaduotojai evangelikai — Gerstenmaier ir Kai Uwe v. Hassel.

Atsišaukimas Lituanus žurnalą paremti

Per penkeris gyvavimo metus Lietuvių Studentų Sąjungos JAV leidžiamas žurnalas Lituanus pasiekė įvairiausiuose pasaulio kraštuose gyvenančius intelektualus — profesorius, daktarus, diplomatus, kunigus. Žurnalas garsino jų tarpe lietuvių kultūrininkus ir jų darbus, supažindino juos su Lietuva ir jos dalia. Žurnalo labai pasiaukojimo darbu ir aukomis daugybė — atskirų asmenų bei organizacijų. Lituanus leidimui reikia vis daugiau ir daugiau pastangų, vis daugiau ir daugiau pagalbos.

Tad krepiamės į Tave, mielas lietuvi, padėk mums ir toliau šį žurnalą leisti, padėk pradėti arti vagą tęsti. Žurnalo įtaka yra stipriai jaučiama įvairiausiuose sluoksniuose — nuo Amerikos senato iki universite-

to suolo. Nevienas gautas laiškas paliudija žurnalo reikšmę ir reikalingumą. Stokim į talką ir tęskime pradėtą darbą.

Sis (rugsėjo) mėnuo yra skelbiamas "Lituanus mėnesiu." Studente, nepamiršk savo pareigos ir išjunk į vaju, nepaigailėdamas savo jėgų. O Tu, brangus lietuvi, neatsisakyk įgalinti Lietuvių Studentų Sąjungą toliau šį žurnalą leisti.

Lietuvių Studentų Sąjunga JAV

Lietuvos Vyčių Radijo Programa

Transliuoja iš stiprios radijo stoties WLOA. 1550 kilocycles KIEKVIENĄ SEKMADIENĮ—NUO 1:30 IKI 2:00 VAL. Jei norite šioje radijo programoje skelbtis, kreipkitės adresu

KNIGHTS OF LITHUANIA WLOA BRADDOCK, PA.

LITTLE ROCK kartais apsistumdo juodieji ir baltieji mokiniai.

DARBININKAS

Published Sen.-Weekly except holidays
day weeks, when issued weekly

THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKA, LDS
ORGANĄ DARBININKĄ ir LIETUVIŲ ŽINIĄS.

Second-class mail privileges authorized at Brooklyn, N. Y.	
SUBSCRIPTION RATES	
Domestic yearly	\$6.00
Brooklyn, N. Y.	\$6.50
Half year	\$3.50
Foreign	\$6.50
PRENUMERATOS KAINA	
Amerikoje metams	\$6.00
Brooklyn, N. Y.	\$6.50
Pusel metų	\$3.50
Užsienyje	\$6.50

Laiškai tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUZIEDIS
Straipsniai ir korespondencijos redakcija taisy savo nuožūra. Nenaudoti straipsniai
nagomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardė pasirašyti atpašalinai nebūna
išrašoma redakcijos nuomone. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija netaisako.
REDAKCIJA: 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y. Tel. GLenmore 5-7281.

Lazdijuose žmonės verkė...

Iš Lietuvos seniai gautas laiškas vaizdžiai nusako kokią yra religinė būklė šiuo metu rusų okupuotose kraštuose.

Laiško autorius mažametis ūkininkas. Jo kelių hektarų ūkelis buvo taip pat įjungtas į kolhozą, kuriame jis ir žmona dirba.

kes ir suklaupę giedodavo šventas giesmes.

★

Po metų bažnytinė vyresnybė paskyrė dabartinį kleboną iš šeštųjų parapijos. Nors jau nebjaunas mūsų klebonas, bet labai energingai ėmėsi parapijos reikalus tvarkyti ir bažnyčią remontuoti. Sudarė parapijos komitetą. Žmonės visiems klebono planams pritarė, bet atsirado neprašytų kliūčių. Reikėjo gauti iš valdžios leidimą bažnyčią remontuoti. Po didelių pastangų leidimas buvo gautas. Tada vėl reikėjo gauti leidimą aukas rinkti, medžiagoms pirkti ir t.t. Užtruko daugiau kaip metus, kol visi leidimai buvo gauti. Pagaliau pradėjo

rinkti aukas. Žmonės aukojo kiek galėjo ir ką galėjo.

Sunkiausia buvo su specialistu bokštą atstatyti. Tokiems darbams pas mus nelengva žmogų rasti. Reimont darbus pradėjo 1953 metų ankstyvą pavasarį. Darbas ėjo sparčiai, nes buvo

pakankamai ir medžiagų ir pinigų, o ir darbo jėgos netrūko. Šauni vyrai ir moterys savanoriais ėjo į talką.

Tų pačių metų vasara bažnyčia buvo atremontuota. Atvyko vyskupas bažnyčios pašventinti ir keliems šimtams suteikė Sutvirtinimo sakramentą. Vyskupas pagyrė parapijiečius ir kleboną, kad taip gražiai atstatė bažnyčią.

Nenurimo smukas klebonas, nes dar vargonai artillerijos sviedinių išdraskyti nebeveikė. Tikintieji ir tam reikalui buvo duosnūs. Darbar, po daugelio metų, per šv. Onos atleidus galėjome ne tik džiaugtis jūsų atsiųtais gražiais liturginiais rūbais, bet gėrėjomės skambiais vargonų balsais, kai jie lydėjo tikinčiųjų giedamą "Pulkim ant kelių". (D.M.)

Ligoninių tarybos ligūstas nutarimas

Ligoninių taryba New Yorke 8 balsais prieš 2, susilaikius tik pačiam pirmininkui, rugsėjo 17 nutarė leisti gimimų kontrolę. Tuo nutarimu didžiausias Jungtinių Valstijų miestas priešliejamas prie didžiausios gyventojų skaičiumi valstybės — komunistinės Kinijos.

Kai šiuo metu amerikiečių Septintasis laivynas budi prie Kinijos krantų, stengdamasis pristabdyti komunistinį militarinį puolimą tai New Yorko ligoninių vadovai kapitulaivo prieš ateistinę ataką moralės

lauke: pasuko dorinių principų laužymo keliu. Skirtumas tuo tarpu tik toks, kad didžioji Kinija grieždė gimimų kontrolę dėl perdidelio žmonių gausėjimo, negalėdama jų išmaitinti, pasunkinus komunistui prašyvenimą, o sočiam New Yorkui gimimų kontrolė leidžiama sveikatos sumetimais. Bet visais atvejais, kada moralinis principas laužomas, negalioja jokie pasiteisinamieji motyvai, juo labiau tokie sveikatos motyvai, kai toji sveikata reikalinga geismui patenkinti.

New Yorko ligoninių tarybos nariai gydytojai, kurie yra įsipareigoję rūpintis žmonių sveikata ir juos gydo, kaip ir kiti daktarai, atsiremami nebe vienu atveju ir žmogaus dvasios jėgomis, atveria plačią vartus tos dvasios moraliniam smukimui. Tad nelemtą jų sprendimą, kuris legalizuoja tikrąjį dorinį nuosmukį, tegalima pavadinti ne kitaip, kaip ligūstus. Čia labai tiktų prisiminti dar senųjų romėnų pasakymą: *Medice cura te ipsum!* Gydytojau, pasigydyk pats save.

Tiktai du gydytojų balsai buvo paduoti prieš leidimą medicinos praktikos, priešingos Dievo įstatymam ir žmogaus asmens kiliumi. Ir tie balsai buvę katalikai, nes tiktai du iš jų yra taryboje.

Moraliniai principai iš viso negali būti balsuojami. Jie yra ir jų laikomasi, arba jie laužomi. Nedoro dalyko balsavimas negali padaryti doru, nes

dorumo norma glūdi ne balsų persvaroje, o prigimties įstatyme. Gi pastarąjį niekas pakeisti negali, kadangi niekas negalioja nustatyti kitokių žmogaus ir Dievo santykių, negu jie yra.

Galima Dievo nepripažinti ir elgtis priešingai Jo įstatymam bei valiai, bet dar nereiškia, kad tie įstatymai žmogaus jau neliešų ir jų laužymas išeitų į gerą žmonių visuomenę, net ir tai pačiai sveikatai, kurios labui daromas piktas darbas.

Katalikų Bažnyčia, draudžianti gimimų kontrolę betkokiais sumetimais, pakaltinama, kad ji nežiūrinti į atskiro žmogaus ir šeimos padėtį. Tai nėra tiesa. Katalikų Bažnyčia reikalauja šeimom valstybinės globos ir tinkamo išlaikymo, kad galėtų išsilaikyti bei augti ir gausesnės šeimos.

Katalikų Bažnyčia taip pat supranta, kad tėvų sveikata gali neleisti daugiau šeimos turėti. Tačiau ji tokiais atvejais tvirtai pabrėžia, kad vedusieji atsiremtų savo auka, susivaldymo dorybe, o ne gydytojų paslauga. Gydytojų diagnozės, be to, nėra neklaidingos. Draudimas sveikatos sumetimais šeimos neturėti daugeliu atveju buvo pranoktas palaimos patiem tėvam ir visam kraštui. Pagaliau, santūrumas žmonių moralę stiprina, o ateisti varžtai veda į slidį ir pavojingą kelią.

Protestantai ir dalis žydų, neortodoksų, pasisako už povijų žmonių moralei, kai gina tariamą žmogaus laisvę ir teisę į gimimų kontrolę. Nurodoma, kad vienu žmonių religiniai įsitikinimai negali varžyti kitų žmonių. Laisvės varžymai esanti priešinga ir JAV konstitucijai.

Bet tai yra klaidingas ir žmogaus geismam pataikaujantis galvojimas. Laisvė nėra dar palaidumas, ar kas tiki ar netiki, o konstitucijai nesiekia šio krašto moralės sugriauti divorsais, jaunimo neskaistumu ir vedusiųjų nesivaldymu po gimimo kontrolės priedanga.

"Vakar, liepos 27, mūsų parapija šventė šv. Onos atleidimą. Nuotaika buvo tikrai šventiška, šalia tokios mūsų parapijoje nebuvo. Prieš pamaldas klebonas iš sakyklos parapijiečiams paaiškino, kad šiandien pirmą kartą kunigas aukos šv. Mišias, apsiirengęs naujais rūbais, gautais iš Amerikos.

Klebonas viešai geradariams padėkojo ir visų į atleidus susirinkusių prašė už geradarius pasimelsti.

★

Buvo jaudinantis momentas, kada suskambėjus varpeliumi išėjo kunigas su asista šv. Mišioms. Bažnyčioje buvo tylu, tylu. Visi stebėjo puošnius liturginius rūbus, o daug kam riedėjo džiaugsmo ašaros. Iš tikro, buvo ko džiaugtis ir kuo didžiūotis. Laimingi Lazdijai, kad turi tokių gerų parapijiečių užsienyje. Tokių gražių liturginių rūbų jau daug metų nesame matę.

★

Mūsų sąlygomis įsigyti tokius brangius rūbus neįmanoma; reikia pasitenkinti tuo ką turime. Atsiminkite, kad daug bažnyčių per karą sudėgė, sudėgė ir bažnytiniai rūbai. Naujų nebuvo už ką įsigyti, dalinosi kaimyninės bažnyčios su nukentėjusiomis tuo, ką turėjo. Todėl nenustabu, kad po pamaldų visi tik ir kalbėjo apie naujus bažnytinis rūbus.

Per karą ir po karo nebuvo kam rūpintis bažnyčios atstatymu. Senasis Lazdijų parapijos klebonas buvo išvežtas, o naujo nepaskyrė. Taip ir buvome apie metus laiko be klebono. Sekmadieniais žmonės susirinkdavo į bažnyčią, užsidegdavo žva-

LITTLE ROCK aukštesnėje mokykloje anglų k. mokytoja tuščioje klasėje.

ATEJO GEROS DIENOS MOKINIAM

Little Rock mokiniai turi būti "laimingi". Jiem nereikia eiti į mokyklą. Jie nuo šio pirmadienio sėdi namie prie televizijos ir mato, kaip jų mokytojai jiems aiškina pamokas. Per tris televizijos kanalus keturių uždarųjų mokyklų mokytojai. Tuo būdu mokysis 3,480 mokinių po 6 valandas per dieną.

O tuo pačiu metu aistringa kova eina toliau. Gub. Faubus aštriai pakalbėjo apie tuos priešus, kurie yra "tarp mūsų" ir šaukdami "atidarykit mokyklas", griauja tvarką ir priešina si gyventojų daugumos valiai. Gubernatorius mano, kad geriausia ir bus, kad mokyklas pe-

rima privati organizacija, kuriai įsakinėti federalinė valdžia neturi galios.

Privačios organizacijos pirmininkas gydytojas narsiai pareiškė, kad jis eis ir į kalėjimą, jeigu reikės mokyklos gerovei.

Tuo tarpu Mrs. C.L. Bates, pirmininkė draugijos spalvotųjų gyventojų pažangai remti, tebera tokia pat kieta savo žodžiais: Kada mokyklos bus atidarytos, ar jos viešos ar privatinės, jose bus ir negrų vaikai".

Referendumas, ar įsileisti spalvotus į mokyklas ar ne, bus rugsėjo 27.

...MARIJAMPOLĖJE STOVĖJO ILGOSE EILĖSE

Pasakoja marijampolietis (4)

Kai sužinoma, kad gauta nauja prekių siunta, jau kelias valandas prieš krautuvės atidarymą stovi žmonės ir laukia malonės, kad už savo pinigų galės norimą daiktą nusipirkti. Pernai rudenį, prieš atidarant universalinę krautuvę, gyventojų minia jau nuo vidurnakčio stovėjo prie durų, nes rajono kooperatyvų sąjunga prieš tai kelis mėnesius taupė prekes tai didžiąjai dienai.

Lietuvoje labai sunku gauti odines pirštines. Jos retos kaip vaisiai ir kartais, pamatęs pas pažįstamą, klausai, iš kur jas gavo. "Parvežė draugas iš Maskvos", atsako. Lietuvoje tokie dalykai įprasti reiškiniai.

Šių metų pavasarį Marijampolėje atvežė importuotinių batų iš Danijos. Batai buvo gana skoningi ir kaina prieinama. Pigičiausieji kaštavo 180 rublių. Vos tik pasklido žinia po miestą, prasidėjo krautuvės šturmas. Ir per kelias valandas viskas, išskyrus batus po 270 ir 300 rublių, buvo išparduota.

Iėję į miesto krautuvę, pastebė didelius kiekius degtinės, vyno ir žuvies konservų. Jų galima gauti visada ir bet kokiais kiekiais. Tačiau, ir negaunant kokių nors būtiniausių prekių, galima rasti išeitį.

Laisvoji rinka

Pas spekuliantus galima gauti viską. Jie važinėja į Karaliaučius, Rygą ir kitus stambesnius miestus, superka ten prekes, parveža į Lietuvą ir parduoda bent dvigubomis kainomis. Pipirų ir laurų lapelių parsigabenti stambesni spekuliantai vyksta net į Kaukazą. Yra ir silkių spekuliantų. Kur nors pajūryje jie superka silkes po 1.50 rb. št. ir parvežę parduoda po 3 rublius.

Iš Lietuvos veža obuolius į Karaliaučius, nes ten jie žymiai brangesni. Iš Leningrado į Marijampolę atvyksta kiaušienos ir grūdų užpirkėjai.

Marijampolėje yra vienintelė duonos kepykla, todėl gyventojai yra priversti pirkti jos

gaminius, kokie jie bebūtų, kad ir blogiausios kokybės, nes šiaip visai neturėtų duonos. Duona blogos kokybės, perdaug rugšti, drėgna ir nuo jos jau ne vienas susirgo skilvio ligomis. Šių metų pavasarį kepykla sugedo ir duonos tiekimų trūko. Buvo paskelbta, kad miestą aprūpins Vilkaviškio kepykla, tačiau ji viena nepajėgė aprūpinti du miestus, ir Marijampolėje nusitęsė eilės prie duonos.

Praėjusiais metais, tą dieną kai į Marijampolę turėjo atvykti Kanados lietuvių delegacija, Basanavičiaus aikštėje eilėse prie žibalo stovėjo apie 300 žmonių. Mat miestas nenajėgia gyventojus pilnai aprūpinti elektra. Milicija pasidarbavo iki prakaito, kad draugai iš jūrų marių nepamatytų tokio vaizdo.

Eilės visur.

Eilės prie kino bilietų, eilės prie svaro cukraus, eilės pasų skyriuje, prie registracijos, kur visą rajoną aptarnauja vienas žmogus, dirbdamas tuo reikalu dvi valandas per dieną, išskyrus šeštadienį ir sekmadienį; eilės algoms atsiimti ir tt. Žmonės nervuoti, pikti, netekę kantrybės, bet vėl eina, stoja eilėse, laukia. Ir tokie reiškiniai būna 13 metų po karo. Gyventojus gelbsta tik ūkiškai apskaičiuotas, apgalvotas gyvenimo būdas, Kiekvienas stengiasi pavarasį pasisodinti bulvių, daržovių, nusišerti kiaulę. Visas laisvalaikis praeina rūpinantis tais reikalais.

Kartais krautuvėse ir bazėse užsiguli prekės, kurias mažai kas perka. Tada tarp gyventojų paleidžiami gandai, kad bus pinigų reforma, ir krautuvės be matant ištuštėja. Toks reiškinys buvo praėjusią vasarą.

KADA JIE IŠSIKRAUSTYS?

Norvegijos (Oslo) laikraštis "Norges Tidende" pastebi: JAV ateina į pagalbą, jei kas pagalbos paršosi, ir paskui pasitraukia. Eisenhoweris turėtų teisę Chruščiova klausiti: Kada Sovietas išsikraustys iš Pabaltijo? Sovietai, mat skelbiasi, kad jie atėjo "Pabaltijui" į pagalbą" dar 1939 m.

I.N. POTAPENKO NUVAINIKUOTOJI

2. Tatjana Grigorjevna Zarubkinienė iš visų moterų turėjo didžiausį pasisekimą S. pulke ir visam Chmirsko mieste, kur tas pulkas stovėjo. Be to, pravers žinoti, kad tasai miestas vargu būtų galėjęs girtis savo moterimis, jeigu nebūtų buvę pulko moterų.

Mieste buvo labai garbingų moterų — dorų žmonių, motinų dukterų ir našlių. Bet kas iš to? Visos vilkėjo medvilnę arba flanelę. Susibūrusios šventom dienom, vaizdavo tikrą paradą pigių Kašmiro valkalu, apsisiautusias dar blizgiomis skaromis su išmargintais kraštais. O skrybelės ir kiti galvos papuošalai nerodė menkiausio skonio. Dėl to nebuvo galima jų nė vadinti "poniom". Jos pačios buvo patenkintos, kad buvo laikomos "moterimis". Net ne pavardžių joms nereikėjo: pakako pavadinti pagal vyro

darbą arba užimamą vietą, pavyzdžiui, Pirklienė, Kepurninkienė, Viršaitienė, Nuovadienė ir tt.

Kol S. pulkas nebuvo atsikėlęs, to miesto rusų visuomenėje nei nežinota, ką reiškia "ponia". Bet ir pulko poniom atvykus, jos nesimaišė su miesto "bobom". Vienos ir antros buvo taip nepanašios, kad vargu jas galima buvo laikyti tos pačios giminės tvariniais.

Nebūtų prasmės ginčytis, kad iš visų ponių Tatjana Grigorjevna buvo pati iškilčiausia. Pulko iškilimėsi ir pramogose ją priklausė pirmasis vaidmuo: mėgėjų vaidinimuose, popiečių arbatėlėse, vakariniuose pobūviuose. Jei kapitono žmona dėl kurios nors priežasties nedalyvaudavo arba sakėsi neprisidėsianti, tai jau iš anksto galima buvo žinoti, kad pramoga nepavyks.

Čia svarbiausia buvo tai, kad

Tatjana Grigorjevna visų buvo laikoma moterimi, kuri gražiausiai ir skoningiausiai rengėsi. Metiniame pulko baliuje ji labiausiai iš visų išsiskirdavo. Jos rūbai ir kiti puošmens, užsakyti iš Maskvos, buvo pritaikyti ne tik Tatjanos Grigorjevnos žavesiui, bet ir moteriškom jos klaidom, dėlto ji visada atrodžiusi neapsakomai daili. Nieko nuostabaus, jeigu naujos mados tarp pulko moterų tik tada pasklisdavo, kai naujamadiškai apsiirengdavo kapitono pati. Dėl gero savo skonio rūbuose, iš aukštoka blondinė buvo tikra karalienė visuose baliuose ir Chmirsko salionuose.

Kitas jos privalumas buvo tai, kad Tatjana Grigorjevna, priartėjusi jau prie 40 metų, vis dar atrodė gražiai ir jauna. Jaunieji karininkai nuolatams apie ją sukiojosi, jai meilinosi ir ją gyrė. Būtų visai iš kelio sakyti, kad vyrai dairėsi jos kiekviena baliuje, o ypačiai metinio pokyklio sulaukus.

Laukimas, be abejo, daugiau kvaršino galvas moterim, negu vyram. Tad lapkričio pradžia, galima sakyti, buvo labai karšta. Lapkričio 10 — metinis ba-

lius. Ligi tos dienos visos moterys, — supraskite, pulko ponios, — turėjo būti jau pasipuošusios.

Visiems, be abejo, žinoma, kad tom dienom daugiausia trūšė Abramka Stifitikas, moterų siuvėjas. Visame Chmirske tik jis vienas gerai nusimanė, kas yra moteriškasis tualetas: kaip jį reikia švelniai, išmaningai ir skoningai tvarkyti.

Abramėlis taip pat žinojo, kad moterų tam ypatingam pasirodymui pradeda ruoštis jau nuo rugpjūčio. Paskutinėm savaitėm jo kuklus kambarys nuo ryto iki vakaro klegėjo, besirenkant žaviom ir elegantiškom damom, kurios sėdo aplink apvalą stalą, apstatytą šešiomis nužuliosiom kėdėm, tačiau su tvarkiu veidrodžiu sienoje ir svogūnų kvapu visam bute. Prieto viedrodžio jos matavosi ir visai kraipėsi, aptarė naujos mados išradimus, o ant stalo dėstė ir rinkosi medžiagas. Negalima būtų tvirtinti, jog visa tai apsieidavo be jaudinimosi, nervinimosi ir, gal būt, net ašarų.

Vienui viena, kuri niekada dar nebuvo pasirodžiusi tame Abramėlio salione, buvo kapi-

tono žmona. Jos atoki laikyvena siuvėjui dūrė kaip dieglys. Dienas ir naktis jis galvojo ir nesugalvojo, kaip galima būtų padaryti, kad toji ponia nusikratytų, jo nuomone, žlugdančio ją įpročio — užsakyti drabužius iš Maskvos.

Abramkos dideliu pasitenkinimui, šį kartą Tatjana Grigorjevna pati pasakiusi, kad parsišiusianti tik medžiagą, o iš jos suknelę turėsiąs Abramka pasiūti. Ar tai gali būti tiesa? Jau beliko tik savaitė ligi baliaus, o ji dar nesirodė. Abramėlis pagrįstai jaudinosi. Jis tikrai norėtų pasiūti rūbą, ir gerą rūbą, kuris Zarubkinienės šlovę dar labiau išskeltų.

Ir dar vienas rūpestis jį graužė: norėjo visiem parodyti, jog jisai moka pasiūti balinę suknelę ne prasčiaus, kaip koks Maskvos siuvėjas, o Tatjaną Grigorjevna įtikinti, kad ligi šiol ji tik veltui pinigų mėčiūsi. Abramėlis norėjo dvejopo triumfo: kapitono žmonos ir savo, siuvėjo.

Jau paskutinės dienos bėgo, o ponja Zarubkinienė vis dar nesirodė. Greičiausiai, ji tik pasišaipė, kad pas Abramką suknelę siūdinsis. Aną dien užsi-

sakė trumpikę, bet apie balinę nieko neužsiminė. Ką ji galvoję?

Tai gi, kada Simanas užsuko pas Abramką ir jam pranešė, kad jo ponja norinti jį matyti savo namuose, nereikia nė pasakoti, kaip siuvėjas pašoko, kaip jis beveik išspiovė visas sagutes, sukištas į burną, kai matavo vieną balinę, ir palikęs darbą savo negrabiem padėjėjam, kurte nukūrė pas kapitono žmoną. Čia nebuvo reikalas pasiūti viena ar kita suknele daugiau, o gyvas reikalas turėti klijentę, kurią visi šlovino ir mielai ir savo namus vadino.

Nors Abramka buvo su šilkinu kepuraitė, žydiška kepuraitė, ir taip pat su šilkinu tamsiu apsiaustu, jis vis dėlto buvo tiek išmanus, kad neskambino priekinėse duryse, bet pasibalė ir užpakalines iš virtuvės. Kitu metu, kai kapitono pasiuntinio nebūna namie, — o tas pasiuntinys Simanas buvo kartu ir virėjas, — Abramka būtų turėjęs ilgai ir bildžiai bala-dotis. Dar kitu metu, kai pasiuntinys būva namie, vargšas Abramėlis būtų turėjęs nebent iš patrankos šauti, kad garsas pasiektų Tatjanos Grigorjevnos

ausis; ji nepakrutindavo nė mažiuko piršto durims atidaryti.

Bet šį kartą jautriai nugirdo švelnų dukšenimą į duris, šokė pašoko iš sofos kampučio ir pati ėleido siuvėją.

— O, — džiaugsmingai aiktelėjo, — tai jūs, Abramka!

Iš tikrųjų jai būtų reikėję kreiptis mandagiau (galimas daiktas, ir ji pati to norėjo), nes žmogus dėvėjo šilkinę kepuraitę, bet kadangi visi siuvėją vadino "Abramka", tai ir jis pats būtų nustebęs, pasveikintas visu vardu — Abramamas Srulevičius Stifitikas.

Ponas "Abramka" buvo aukštas ir liesas, kiek jau pakupręs, su vėšlia žilsva barzda, prie kurios buvo prisegtas melncholišku broūžų pablyškęs veidas.

Siuvėjo amatu Abramka vertėsi jau apie tris dešimtis metų. Dar besimokydamas savo amato — geriau būtų sakyti aprangos meno, — jisai nebuvo kitaip vadinamas, kaip tik Abramka. Tatai jo nei žemino nei jam netiko. Priešingai, kai jau galėjo savarankiškai verstis ir atidarė savąjį siuvyklą, jisai pakabino visiem gerai suprantamą iškabą: Abramka Stifitikas. Ponių Siuvėjas. (b.d.)

KŪRYBOS PRIEDAS

Motiejui Budriūnui 60 metų

Trys broliai muzikai Budriūnai, atrodo, iš dalies pasiskirstę veiklos sritimis. Antanas (likęs Lietuvoje) žymiau pasireiškė instrumentalinėje muzikoje: jo simfoninė poema "Vizijos ant piliakalnio" būdavo girdima koncertuose ir radijo programose, taip pat mielai programos jo styginis kvartetas, Bronius iškylo tremtyje vokalinėmis kompozicijomis — chorinėmis ir solo dainomis bei giesmėmis; Motiejus, vyriausias iš jų, kuriam šių metų rugsėjo 22 suėjo 60 metų, daugiau yra nuveikęs muzikos mokslo srityje.

Motiejus Budriūnas yra pirmasis lietuvių muzikas žymiau gilnėjęs ir muzikos psichologijos ir muzikos filosofijos dalykus. Nemaža eilė jo mokslinių rašinių yra išspausdinta "Muzikos Baruose", kaip antai: Muzikos klausytojų tipai, Muzikos estetikos problemos, Muzikos išraiškos priemonės reprodukciniame kūrinyje, Kompleksinė operacija muzikos praktikoje, Atmintis ir muziko technika ir t. t. Tačiau visų trijų brolių Budriūnų veikla plėtojasi įvairiose muzikos gyvenimo baruose ir nesiriboja tik minėtomis sritimis.

Jubiliasas pradėjo ją prieš keturiasdešimt metų, būtent, kai 1918, mokytojo Žižonyse (Biržų aps.). Ten suorganizavo chorą ir surengė teatrinę — muzikinį vakarą. Netrukus po to, jis sudarė chorą ir kaimyniniuose Daunoriuose, o už poros metų ir savo tėviškėje Pabiržėje surengė lietuvišką vakarą su vaidinimais ir choro dainomis. Kiek vėliau, kai visi trys broliai lankė muzikos mokyklas — Antanas ir Bronius Kaune, o Motiejus Klaipėdoje, — jie atostogų metu bendromis jėgomis rengė Pabiržėje teatrinį muzikinius vakarus, dalyvaujant ir jų dviem sesutėm.

Pradėjęs muzikos mokytojo darbą, M. Budriūnas produktivus metus turėjo Zemės ūkio Akademijoje Dotnuvoje, kur 1928-29 ėjo muzikos instruktoriaus pareigas. Čia sudarė kamerinį orkestrą iš muzikaliųjų studentų, profesorių ir tarnautojų, turėjo stiprų mišrių balsų chorą, trigubą vyrų kvartetą bei kitokių ansamblių ir dažnai su jais koncertavo arba dalyvavo kultūrinuose vakaruose. Pažymėtina, kad Zemės ūkio Akademijoje muzikos instruktoriaus ir muzikos lektoriaus pareigose yra dirbę visi trys broliai Budriūnai pakaitomis, Antanas net iš trijų kartų.

Mokyklinį pedagoginį darbą Motiejus Budriūnas dirbo dar keliose gimnazijose Lietuvoje ir tremtyje Vokietijoje, taip pat kurį laiką dėstė estetiką Kauno konservatorijoje ir Vilniaus muzikos mokykloje.

1931-1933 metais, brolio Antano ir muziko Jeronimo Kačinsko remiamas, Motiejus Budriūnas leido ir redagavo muzikos žurnalą "Muzikos Barai". Žurnalas, be kitko, pasižymėjo savo ryšiais su užsienio muzikais ir turėjo bendradarbių Čekoslovakijoje, Vokietijoje, Jugoslavijoje, Turkijoje, Amerikoje. Muzikos Barams rašė ir tokios įžymybės, kaip prof. Alois Haba iš Prahos ir vokiečių dirigentas Hermann Scherchen. Tuo būdu nemažas žurnalo egzempliorių skaičius eidavo į užsienius su turinio sąrašu vokiečių ir prancūzų kalbomis, ir "Muzikos Barai" būdavo paminimi net didžiajame prancūzų muzikos žurnale "Revue de musique". "Muzikos Barus" redagavo M. B. taip pat nuo 1928 m. iki bolševikų okupacijos. Tuo lai-

kotarpiai žurnalą leido Lietuvių Muzikų Draugija. Spauldoje M. Budriūnas pradėjo dirbti 1924 metais ir, kaip muzikos kritikas, publicistas ir vertėjas, yra dalyvavęs Muzikos Mene, Muzikoje, Kultūroje, Muzikos Baruose, Naujojoje Romuvoje, Prekyboje, Lietuvos Aido, XX Amžiuje ir kituose laikraščiuose. Per radiją Kaune ir Vilniuje yra davęs radiofono simfoninių koncertų paaiškinimus.

MOTIEJUS BUDRIŪNAS savo kambaryje.

1938 —1940 m., eidamas Lietuvių Muzikų Draugijos reikalų vedėjo pareigas ir būdamas valdybos narys, žymia dalimi prisidėjo prie išplėtos tuo laikotarpiu didelės tos draugijos veiklos, kaip antai: muzikos kūrinių ir žurnalo leidimas, rajoninių dainų švenčių ir populiariųjų koncertų rengimas, paskaitos per radiją ir t. t.

1940 — 1942 metais, būdamas muzikos inspektorius kultūros departamente ir vė-

liau meno reikalų valdyboje, prisidėjo prie naujųjų muzikos institucijų organizavimo ir išvystymo, būtent: Valstybinės filharmonijos, Vilniaus muzikos mokyklos ir kitų muzikos mokyklų bei kursų. Tais metais buvo įvykdyta naudingų reformų Kauno konservatorijoje, o Vilniaus muzikos mokykloje buvo įsteigti augstieji kursai. 1942-44 metais dirbo Svetimo Valdyboje kaip muzikos inspektorius, referentas ir vyr. referentas.

Morenų ugnys — taip yra pavadinta nauja Kazio Bradūno poezijos knyga...

Morenom yra vadinami ledynų sunešti akmenys, uolos. Sunešti senais priešistoriniais laikais, kada žmogaus pėda to krašto nebuvo palietusi. Morenų gausumas ir jų rūšys duoda pobūdį krašto tereniui, paviršiui... Poezijoje morenos gali būti simbolis, ženklas anų pirminių elementų, ant kurių pradėjo kurtis žmogus ir emė plėtotis žmogaus santykis su tuo gyvenamo krašto paviršium.

K. Bradūno poezijos temos ir išreiškia tuos pagrindinius elementus, kurie yra toki svarbūs pirminio žmogaus gyvenimo pradžia; ugnis, vanduo, medžioklė, namai. Toliau pirminiai žmogaus išradimų veiksmai malimas, druska, metalas. Ir pirmasis žmo-

zikos dalykėlių. M. Budriūno harmonizuotų ir komponuotų dainų yra išspausdinta kai kuriuose rinkiniuose.

Dabartiniu metu M. Budriūnas gyvena Memmingene (Vokietijoje) ir ten vadovauja "Darnos" chorui, kurį jis pats įkūrė ir kurio dainos ir giesmės jau penktus metus plačiai skamba lietuvių ir tarptautiniuose kultūrinuose vakaruose bei religiniuose minėjimuose, gaivindamos lietuvių dvasią ir supažindindamos svetimuosius su lietuvių kultūra.

Užsitęsusių tremtį M. Budriūnas išgyvena jautriai. Juo sunkiau jam yra tai pernešti, kad savo gyvenamoje vietovėje neturi artimųjų ar tokių pažįstamų, su kuriais galėtų išsikalbėti, pasidalinti mintimis, išlieti širdies gėlą. Jaučiasi vienišas ir kenčia tyliai, niekam nesiškusdamas, kas apskritai jo būdai yra charakteringa. Nuostabus jubilato kuklumas, paprastumas ir ramybė atkreipia kitų dėmesį. Tik savo profesijoje ir kūryboje, į kurią jis paskęsta visa savo siela, randa užmiršimą ir nejučia net metų naštos.

Gerbiamam jubilatui Motiejui Budriūnui linkime dar daug kūrybingų metų, giedrųjų dienų ir jo vilčių išsipildymo — sugrįžti į laisvą Lietuvą. (Eli)

RINKTINĖS MINTYS SU ATSPRAŠYMU

Siomis dienomis pasirodė jau ketvirtoji šiais metais kun. dr. Juozo Prunskio knyga: **Rinktinės mintys**. Prieš tai buvo išleista "Motina", "Mano pasaulėžiūra", "Meilė ir laimė", o praėjusiais metais — "Motina Gailestingoji", "Amžinybė ir tėvų žemė", "Augštin širdis". Tai gausus vieno autoriaus parašytų bei suredaguotų knygų derlius. Vargu kas kitas galėtų tuo atžvilgiu prilygti kun. dr. J. Prunskui. Jei dar prisiminsime, kad jisai kas savaitę suredaguoja kultūrinį "Draugo" priedą, kauris lygus savaitraščiui, daug prirašo dar kitiems laikraščiams, yra žurnalistikos skyriaus redaktorius "Lietuvių Enciklopedijoje", kuriai lasinėja medžiagą apie lietuviškus laikraščius, tai suprasime, kokia produktyvi yra jo plunksna ir didelė energija, kai dar randa laiko ir sutelkia lėšų pakeliant po pasaulį. Lėšų reikia ir leidžiamam stambioms knygoms. Kun. J. Prunskis ir čia geba rasti mecenatų.

Kitas jau reikalas, kiek toš knygos jauturina mūsų lietuviškos kultūros lobyną, kiek jos duoda naujo ir vertingo. Bet šiuo atžvilgiu, atrodo, autorius ir redaktorius didelių reikalavimų sau nestato, kaip ir kiekvienas žurnalistas. Jisai, tikta vieną arba surašo, kas kitų parašyta arba pasakyta. Tokio pobūdžio yra net kelios kun. dr. J. Prunskio knygos. Prie jų prisideda ir pati naujausioji — "Rinktinės mintys".

"Čia sutelkti ne tik šimtmečių — rašoma įžangoje, — bet ir tūkstantmečių giliųjų minčių spinduliai, papuošti kiek galima dailėsiu ir vaizdesniu žodžio aparatu". Iš "tos rūšies knygų... lietuviuose iki paskutinių laikų nieko panašaus nebuvo ir čia tėra tik bene antras bandymas šią spragą užpildyti". Spragą užkišdamas autorius paskutiniu savo įžangos sakiniu atsiprašo. "Rinkinys nėra be trūkumų ir dėl to brangų skaitytojų nuosirdžiai atsiprašau". Kai iš anksto atsiprašoma, skaitytojas negali neatleisti, ypač prisimindamas pačios knygos aforizmą: "kas nemoka atleisti, sunaikina tiltą, per kurį jam pačiam reikės eiti" (Lord Gerbert).

Rinktinės mintys savaime jau suponuoja atranką. Kiekviena gera atranka nėra lengva, bet šiuo atveju negalėjo būti ir persunkti, nes jau padaryta kitų, kadangi yra "Tūkstančiai puslapių panašių rinkinių anglų, vokiečių, ispanų, prancūzų, italų kalbomis". Galima paskęsti toje rinkiniui minčių gausoje, ir autoriumi tai atsitiko. Iš to, kas duota lietuviškai, galima labai daug išleisti, jeigu aforizmą — vadinas rinktinę mintį, — laikysime trumpu, vaizdingu kurio nors dalyko nusakymu. Aforizmo stiprybė ir yra jo trumpas, įtaigus ir net nelauktas minties švystelėjimas. Pav., "jaunas žmogus be kilnaus idealo yra pūvas kel-

MORENŲ UGNYS

gaus natūralus su gentim ryšys, kuris yra pagrindas tolimesnei tėvynės meilei ir istorijos pajautimui: Pilėnai, Varuta, Mindaugas, Siluva, tėvynė... Ir žmogaus gyvenimo rotacinis vyksmas, kuris prasideda su lopšiu; kurio eigoje toks tvirtas žmogaus ryšys su gamta ir atgamte (religija) ir kuris gajiasi su budyne, išėjimu (mirtimi).

Sustodamas prie šitų žmogaus būties elementų, Bradūnas atsiduria toje pačioje gyvenimo plotmėje kaip žemdirbys, artojas, ūkininkas ar dar ankstesnis už jį medžiotojas, klajoklis.

Tik ne kaip dabartinis žemdirbys ar medžiotojas.

Dabarties metu žemdirbys ir tas morenas žvelgia daugiau jau praktinėm, ūkinėm naudoms akim. Bradūnas žvelgia kitaip. Jo pažvelgimo rūšį išduoda jo knygos vardo antrasis žodis — **ugnis**. Tai simbolis gaivinančios, deginančios, kuriančios jėgos, kuri slypi tose morenose, kuri siekia patį žmogų, tarp jų morenų gyvenanti, ir tas morenas daro sudvasintas, aukštesnes prasmės kupinas savaip paslaptingas, mistiškas. Konkrečiau kalbant, vanduo Bradūnui yra tekanti jėga, kuri nuprausia pirmgimį, nuplauja nuodėmes, velionį numazgoja, vis tekėdamas į vakarus, kaip ir visas žmogaus gyvenimas. Na-

KAZYS BRADŪNAS

mai — tai vieta ne tik gyviesiems gyventi, bet ir vieta, į kurią susirinks vėlės klajūnėlės prie ugniakuro. Vanagas, paukštis, virsta simboliu žmogų deginančios jo prigimty esančios grobio aistros. O dirvožemyje ir debesyse yra sutelktas žmogaus ir kosmo dinaminis procesas — pavargę sunkios rankos virsta dirvožemių ir išsilygina kauburėlis pievoje, o tuo tarpu vieni debesys savo judėjime yra amžini, nes jie plaukia ir plaukia per lygumas...

Nėra įmanoma toliau minėti Bradūno morenų gilesnės dvasinės prasmės. Tenka tik pažymėti, kad tuo keliu eidamas,

Bradūnas artėja prie praeities žemdirbio, augančio jau krikščioniškoje šviesoje, kurio dvasia yra davusi dainas, padavimus, vadinamą tautosaką. Ana praeities dvasia, žvelgianti į gamtos reiškinius sudvasinančiom, animistinėm akim, kuriančiom paraleles ir kontrastus tarp žmogaus ir gamtos reiškinijų, sugrįžta Bradūno poezijoje sąmoningai ir giliai. Sugrįžta dvasia pagilinta, supoetinta daugiau nei pačioje tautosakoje.

Ir savo forma Bradūno poezija kai kuo artima liaudies dainom. Nekalbant apie kitų vartotus ir jau nuvartotus mažiabučius žodžius bei vaizdus, dėmesio vertas tų vaizdų sujungimas (kompozicija). Bradūnui čia būdinga kaberti kelis vaizdus, neieškant tarp jų logiškai nuoseklaus ryšio. Sudaro išpūdį, lyg tarp vieno ir kito vaizdo yra peršokimas per kitus, nutylėtus...

Lyg tai būtų fragmentai, nuolaužos, nuofrupos iš kokio didesnio kūrinio. Taip yra kai kuriose dainose, ypač ai mitologinėse.

Sitokis formos kelias Bradūnui leidžia sukurti eilėraščius, kurie iš kitų poetų išsiskiria ypač ai savo trumpumu, kondensuotumu, nelyginant aforizmais.

Vis tai originalu ir įdomu. Tačiau kyla klausimas, ar šitokia nuolaužinė forma pasiseka perduoti ir skaitytojui perimti autorius galiausiai pergyvenimus?

Iš 60 eilėraščių tarp geriausiųjų tektų skirti tokiais cikle "Grįžtanti saulė" — Vanduo, Duona; cikle "Mindaugas" — Voruta; cikle "Komunijos kviečiai" gal daugiausia — Tėviškė, Adoratio rustica, Švento Izidorius vakarienis, Malimo malda; cikle "Juodoji druska" — Dievdirbis, Dirvožemis ir debesys, Vanagas, Pilėnai, Bulvienojai; cikle "Pro vėlių langeli"

— Kad nebūtum viena; cikle "Brolių kelionė" — Kraujas, Nostalgija.

Sekant tuos eilėraščius, atrodo, kad autorius labiau pasiekia savo pergyvenimais skaitytoją tais eilėraščiais, kurie yra labiau išrutulioti.

Tokis bent čia rašančio išpūdis.

S. Suž.

Kazys Bradūnas

MALIMO MALDA

Viešpatie, leisk man byrėti
Grūdų į Tavo klėtį...

Kad tik paimtum,
Kad tik užpiltum
Sauja pirmąja
Ant girnų akmenio.

Noriu pavirsti duona,
Raugu ugnyje.

VANAGAS

Skrenda padange vanagas
Vidudienio kaitra,
Ir degina mano paštages
Grobio aistra.

Sąnariai išsitiesę
Veržiasi vėl tampryn
Ir tyko saulę šviesią
Keliančią žemyn.

KAD NEBŪTUM VIENA

Nuploviau langą
Prie tavo lopšio,
Kad žvaigždės tekėtų,
Tekėdamos mirgėtos,
Kad nebūtum viena,
Per naklųžę viena.

Linguosiu gliuosniu
Prie lygaus kelio,
Kad paukštis nutūptų,
Nutūpdamams čiulbėtu,
Kad nebūtum viena,
Kelonėje viena.

Kalnan palydėsiu,
Smiltim nubyrėsiu,
Kad vėjelis pustyty,
Pustydamams migdyty,
Kad nebūtum viena,
Žemelėje viena.

(Iš "Morenų ugnys")

Atsiųsta paminėti

Kazys Bradūnas, MORENŲ UGNYS. Eilėraščiai. Išleido "Literatūros Lankai". Spaudė Time Press Toronto, Kanadoje, 1958. Viršelis dail. Vik. Petraičiaus. Tiražas 400 egz. 78 pusl. mažojo formato.

Juozas Prunskis, RINKTINĖS MINTYS. Aforizmų rinkinys. Išleido ir spaudė "Lietuvių Dienos" Los Angeles, California, 1958. Tiražas 1200 egz. 326 pusl. Kaina 4 dol.

Prel. L. Tulaba, KATALIKAI, PASAULEŽIŪRA IR POLITIKA. Leidėjas nenurodytas. Spausa Fausto Falli, Romoje, 1958. Tiražas 1500 egz. Su bažnytine imprimata. 60 pusl., mažo formato. Kaina nepažymėta.

Studija Lituanica. MAZOJ LIETUVA I. Straipsnių rinkinys apie Mažąją Lietuvą. Rašo M. Gimbutienė, J. Lingis, J. Gimbutas, J. Balys, J. Žilėvičius. Išleido Lietuvos Vakarų Studijų Komisija. Spaudos darbas Lietuvių Enciklopedijos Boston, Mass, 1958. 328 pusl. su santraukomis vokiečių ir anglų kalbomis. Tiražas 1500.

V.R. Saudargienė, LAUDIES ŠOKIS LIETUVOJE. 33 skoliai su paaiškinimais ir schemom. Išleido PLB Vokietijos krašto valdyba. Ilustracijos V. Saudargo, viršelių piešė H. Salkauskas. Tiražas 500 egz. Spausdinta Minden in Westfalen, 1958. Puslapių 140. Su kietais viršeliais, mažo formato. Kaina nepažymėta.

Dr. Algirdas Margeris, AMERIKOS LIETUVIAI IR ANGLISKŲJŲ SKOLINIŲ ŽODYNAS. Amerikos lietuvių apibūdinimas apima 148 pusl., skolinių žodynas — likusius, viso 366 pusl. didelio formato. Kieti viršeliai Spaudė "Naujienuos" Chicagoje, 1956. Kaina ir tiražas nenurodyta. Išleista autoriaus sutelktomis lėšomis.

FRATERNITAS LITHUANICA. Įvairių autorių sutelktinis leidinys 50 metų sukakčiai paminėti. Redaktorius B. Matulionis. Išleido Korp Fraternitas Lithuanica. Viršelių piešė Vl. Vijeikis. Spausdino Immaculata Press, Putnam, Connecticut, 1958. 388 pusl. didelio formato. Ilustruota Fraternitas Lithuaniai ca veiklos ir narių vaizdais.

J.B.

Balfo reorganizacijos klausimu

Amerikos Lietuvių Tarybos sukviestame visuomenės veikėjų pasitarime, įvykusiame 1944 kovo 24-25 Chicagoje, buvo nutarta steigti Lietuvai ir jos tremtiniams šalpos fondą, kuris gavo pavadinimą — Bendruomenės Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas, sutrumpintai — Balfas. Steigėjai buvo keturių srovių atstovai — katalikai, tautininkai, sandariečiai ir socialistai. Balfas įstatai (konstitucija) turi tokį pavadinimą: BY-LAWS of the UNITED LITHUANIAN RELIEF FUND of AMERICA, Inc., — sutrumpintai — ULRA.

Atkreiptina dėmesio į tos konstitucijos du momentus: 1. organizacija yra nepolitinė ir nereliginė (str. 2) ir 2. seimas renka iš 21 asmens, direktoriatą kuris eina pareigas ligi bus išrinktas kitas direktoriatas (str. 3), vadinasi, direktoriatą sudarant seimas nevaržomas išrinkti direktorius tokius, kurie geriausiai tinka paskirti, neatsižvelgiant į jų srovinį priklausomumą.

Tačiau Balfą steigiant, nerašytu susitarimu buvo nusistatyta, kad direktoriato sudėtin kiekviena steigėjų srovė nominuoja po penkis direktorius, o vieną renka seimas. Tokia tvarka direktoriatas buvo sudaromas per visą Balfos egzistencijos laiką, t. y. per 8 Balfos seimų sesijas ir per 14 metų direktoriato asmeninė sudėtis labai mažai keisdavosi. Pastovus buvo tik Balfos pirmininkas kan. dr. J. B. Končius ir sekretorė Nora Gugienė, kuri be pertraukos tas pareigas eina ir dabar.

Sitokia būklė gal tęstųsi ir toliau, jei po Detroito įvykusio paskutinio seimo ir ypač pastaruju metu, artinantis IX seimui, visuomenėje ir spaudoje nebūtų paplitę Balfo vadovybei priekaištai, kuriuos apibendrinant, galima taip nusakyti: 1. Amerikos lietuvių susitarimų pagimdytas kūdikis — Balfas — serga ir visuomenei padodęs. 2. nariai iš skyrių traukiasi, susirinkimus sunku besužausti. 3. Balfos pavestas vieno asmens domiuojama organizacija. 4. savanoriško bendro šalpos darbo įvairi idėja aptemdyta paprastu vadovybės neapdairumu. Tai vienos rūšies priekaištai.

Kitos rūšies priekaištai tokie: 1. Balfą įsteigusios keturių didžiųjų srovių ir direktoriatą nominuojančios savosios srovės žmonės, neatsižvelgdamos ne tik į jų kvalifikaciją, bet labdaros veiklai, bet kartais net neatsižvelgdami nominuojamojo kandidato sūtkimo. 2. kai kurie išrinkti direktoriai nei kartą nėra buvę centro valdybos posėdžiuose bei seimuose ir net neįmoka eilinio nario mokesčio. 3. partijos, kuo mažiau susiinteresuotos Balfos veikla, nominuoja savas žmones "dėl kėdžių", bet ne darbu. 4. kai kurie direktoriai nerodo mažiausių pastangų propaguoti savosios srovės spaudos organuose Balfos idėjas ir nesima priemonių atitaisyti neobjektyvios kritikos Balfos vadovybės adresu. 5. į seimą nėra prasmės siųsti atstovus, jei jiems lieka tik teisė pasiplošti, kada perskaitomas direktorių sąrašas. 6. šalia "partiečių" į direktoriatą reikia įsileisti ir visuomenininkus, pasižymėjusius šalpos darbe.

Kiek tie priekaištai pagrįsti ir kiek juose yra tiesos, Balfos veiklą stebėtinai tik iš apyskaitų, sunku pasakyti, tačiau jau vien faktas, kad

J. BRAZNSKAS
Balfo 113 skyrius

visuomenė ima nerimauti, verčia tikėti, kad šalpos darbas neina visai sklandžiai ir taip, kaip turėtų eiti. Ar tikrai Balfas "serga" ir jeigu taip, tai kame slypi jo negalavimai, galima bus nustatyti tik kartu sudėjus visus negalavimo simptomus ir nustatčius diagnozę, pradėti gydymą.

Vienas iš ryškesnių simptomų, į kurį visuomenė atkreipė daugiausia dėmesio, tai Balfo vadovybės struktūros trūkumai. Tiesa yra ta, kad Balfo steigimo metu steigėjams atrodė, kad jie šalpos darbui sujungė visus Amerikos organizuotus lietuvius ir konsekvenciškai galvoję, kad tik jie turi teisę sudaryti ir valdomuosius organus. Jau tada buvo išleistas iš akių vienas svarbus faktorius, būtent, kad, be politine prasme organizuotos visuomenės, yra gau-

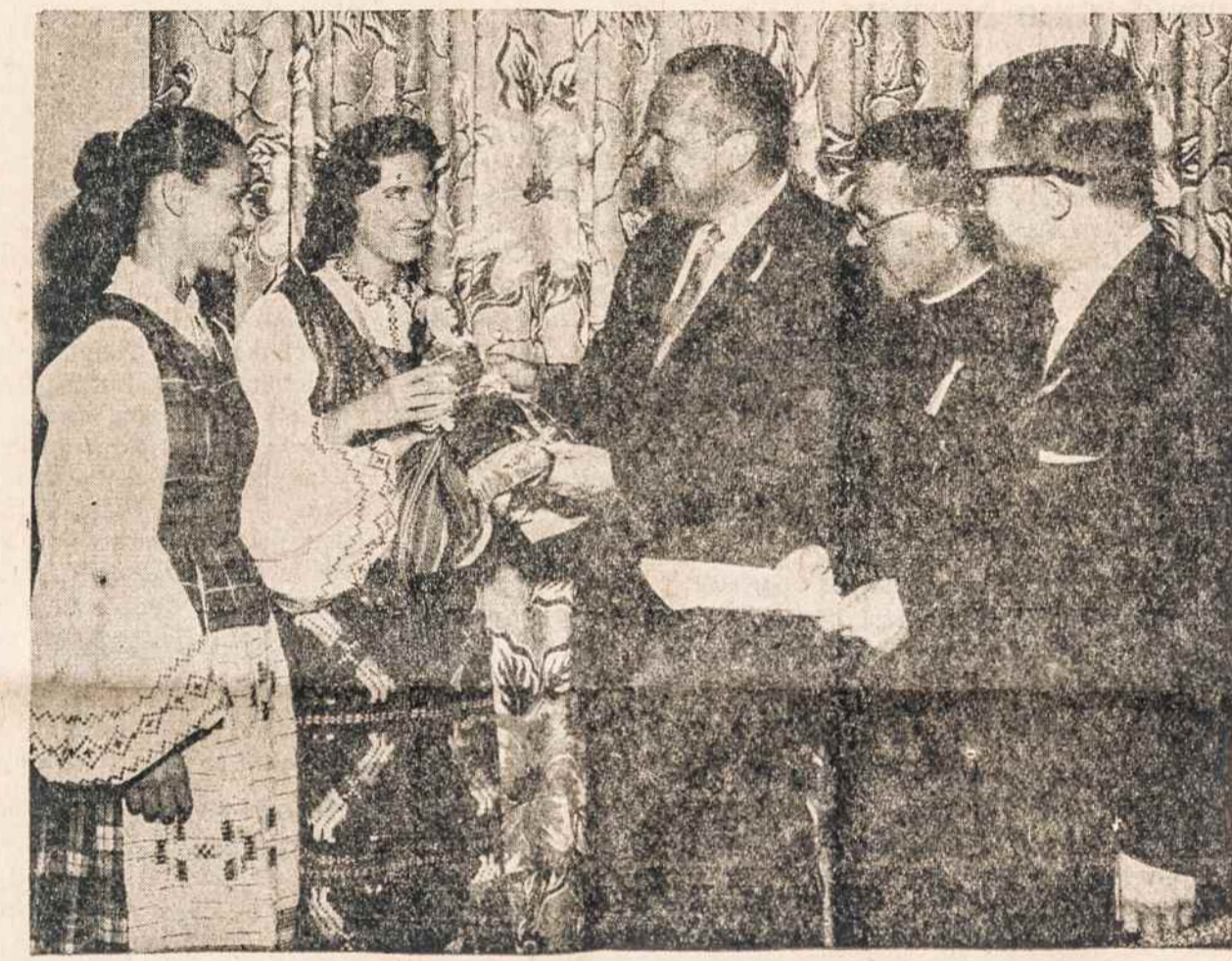
Senatorius Bill Knowland prima Kalifornijos lietuvių dovaną.

Senatorius Bill Knowland, didysis Amerikos lietuvių ir Lietuvos reikalų gynėjas ir dabar kandidatuojas į Kalifornijos gubernatoriaus vietą. Kalifornijos lietuvių dienoje, surengtoje rugsėjo 7 Los Angeles, pasakė pagrindinę kalbą. Taproga abu Kalifornijos lietuvių respublikonų vienetai iškėlė jam dovaną — lietuvišką lėlę. Senatoriaus žmona Helen ir jis renka įvairių tautų lėles. Iki šiol jie lietuviškos lėlės dar neturę.

Nuotraukoje iš kairės eilėn: Onutė Sumantaitė; Rita Medziukaitė; senatorius Bill Knowland; šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas kun. Jonas Kučingis; Kalifornijos lietuvių komiteto Knowlando kandidatūrai remti pirmininkas Leonardas Valiukas.

sios lietuvių masės, turinčios savas organizacijas, kaip antai, religinės, kultūrinės, šalpos ir pan., ir pagaliau nepriklausančių jokioms organizacijoms lietuvių. Jei šito reiškinio pašalinimu tektų "gydyti" Balfą, tai reiktų, kad steigėjai sutiktų bent kelias vietas direktoriatė užleisti nesrovinei visuomenei.

Ar Balfo vadovybės perorganizavimu jau bus Balfas sustiprintas, tektų suabejoti: gal ne tiek svarbu, kurių srovių atstovai sudarys Balfo vadovybę, kiek tai, kad direktoriais būtų išrinkti žmonės, turį visuomenėje svorį ir pasiryžę dirbti šalpos darbą. Šitaip galvoję, negalima nueiti iki kraštutinumo, t. y. sudaryti vadovybę vien iš neorganizuotos visuomenės atstovų. Kaip Balfą steigiant, taip ir dabar, Balfo organizacijos branduoliu turi pasilinkti keturios didžiosios srovės, o įsileidimas

GYDYTOJŲ KORPORACIJOS FRATERNITAS LITHUANICA

50 METŲ SUKAKTIS

Siais metais gydytojų korporacija "Fraternitas Lithuanica" švenčia 50 metų sukaktį. Korporacija buvo įsteigta studento Vlado Nagevičiaus iniciatyva 1908 metais prie Karo Medicinos Akademijos Petrapilyje (Petersburge). Steigėjų tarpe buvo Vladas Ingelevičius, Kazys Oželis, Pranas Šliūžas ir Zonasas Sėpavičius. Vėliau į korporaciją įstojo Akademijos studentai — Juozas Blažys, Povilas Stančius, Juozas Zengulytis, Antanas Matukas, Juozas Stasiūnas, Linas Jaunulionis, Balys Matulionis ir k.

Lietuvoje 1920-1921 metais pirmieji į korporaciją įstojo kiti mokslus baigę gydytojai: Jonas Brundza, Jurgis Alekna, Antanas Petraitis, Matas Mickus, Motiejus Nasvytis, Vytautas Bendoravičius, Juozas Usas, Juozas Trečiokas ir k.

"Fraternitas Lithuanica" garbės nariais buvo išrinkti dr. Jonas Basanavičius, dr. Jonas Šliupka ir prof. dr. Petras Radvickas.

Vytauto Didžiojo universitete tos pačios ideologijos studentų medikų buvo vėl atkurta korporacija "Fraternitas Lithuanica". Iš jos jau išėjo jauna Lietuvoje užaugusi ir mokslus baigusi gydytojų karta. Korporacijos narių gydytojų skaičius pašoko iki 100.

"Fraternitas Lithuanica" korporacijos kūrėjai pasistatė sau tiklų, nors ir svetimoje aplinkoje studijuodami, išlikti lietuviams, surišti savo narius broliškais ryšiais, stiprinti savo lietuvišką dvasią, kurti lietuvišką šeimą ir, atitarnavus Ru-

sijoje už gautą mokslus einaat stipendiją, grįžti į Lietuvą ir dirbti savo tautiečių labui.

"Fraternitas Lithuanica" nariai savo tarpe nekėlė jokių politinių bei ideologinių ginčų, vengė viso to, kas galėtų vieną nuo kito skirti, bet žiūrėjo ir ugdė tai, kas vienijo. Tuos šiltes ir artimus ryšius avo tarpe organizacijos nariai išlaikė nuo pat įsikūrimo pradžios (1908) iki šiai dienai.

Pirmam pasauliniam karui pasibaigus, korporacijos nariai grįžo iš Rusijos į Lietuvą ir stojo į darbą pagal savo specialybę, daugumoje į Lietuvos kariuomenę gydytojais, kiti į privačią praktiką.

Pirmieji Lietuvos kariuomenės savanoriai — "Fraternitas Lithuanica" nariai buvo Vladas Nagevičius, Linas Janulionis, Vladas Ingelevičius, Jonas Brundza, Antanas Petraitis ir k. Jie sukūrė pagrindus Lietuvos kariuomenės sveikatos tarnybai ir jai vadovavo iki 1940 metų.

Korporantai dirbo ir Vytauto Didžiojo universitete. Dr. Juozas Blažys buvo psichinių ir nervų ligų katedros steigėjas ir profesorius, dr. Kaz. Oželis medicinos katedros steigėjas ir profesorius. Eilę gydytojų dirbo Vytauto Didžiojo universiteto medicinos fakultete kaip asistentai: Jonas Brundza, Vytautas Bendoravičius, Jonas Ceponis, Vaclovas Paprockas, Vytautas Damijonaitis, Juozas Trečiokas, Vytautas Tauras-Tup-

į Balfo vadovybę nesrovinių veikėjų, ypač pasižymėjusių Balfo veikloje, suteiks Balfo organizacijai naujų syvų ir visuomenei parodys, kad jos pageidavimai paisomi.

Ir perorganizavus Balfo viršūnę, visas sėkmingos veiklos sveris pasiliks skyriuose (gal numatomose apygardose), tačiau šis klausimas išaina iš mano temos ribų.

Tad siūlau: 1. į Balfo direktoriatą steigėjai nominuoja po tris (eventualiai po keturis) direktorius. Devynis (eventualiai penkis) direktorius renka seimas iš kandidatų, pasiūlytų nominacijos komisijos; 2. nominuotas ar pasiūlytas kandidatas turi duoti žodžiu ar raštu sutikimą būti renkamas Balfo direktorium.

Tik gražiai susitarus dėl Balfo vadovybės ir jo veiklos gairių, pats darbas visiems bus lengvas ir mūsų suvargę broliai — sesės dar labiau pajus mūsų dosnią ranką, nes tik sutartinis žygis neša geriausius rezultatus.

Šviesūs gyvenimo pragiedruliai Kearny

Dar gražiomis ir saulėtomis, bet jau paskutinėmis vasaros dienomis Juozas ir Alice Smigelskiai atšventė savo vedybinių gyvenimo 25 metų sukaktį rugsėjo mėn. 14 (sekmadien).

Jei ši šventė ir nebuvo tokia, kokia prieš 25 metus, kada jaunųjų susiliejusios širdys iškilmingai artinosi prie altoriaus ištikimybės pažadams, tačiau ir po 25 metų šeimyninio gyvenimo sukaktuvininkų širdyse ir visoje būsenoje dar nėra išnykęs meilės ir pagarbos vienas kitam ryšys.

Kaip ir visada ir visur, pirmiausia kreipiamas dėmesys į istorinę pusę. Ir mano akys nukrypo į didžiulę Lietuvių Katalikų Bendruomenės Centro išpuštą, salę gelėmis papuštą stalus, įvairaus amžiaus svečius ir pagaliau į centrinę vietą — kur sėdėjo sukaktuvininkai, o iš šonų garbingieji svečiai bei jų artimieji.

Dievas laimino J. ir A. Smigelskių gyvenimą. O jie, atsidėkodami Dievui, didelę dalį jam

atidavė. Jų nuopelnus bažnyčiai ir lietuvių tautai gražiai apibūdino kun. D. Pocius.

Alice Smigelskienė (Ašakūnaitė) iš pat jaunystės jau buvo parapijos choruose, įvairiose draugijose ir ne eilinėse, bet afsakingose pareigose. Jai brangi buvo ir tėvų kalba, ir ji mielai lankė to meto lietuviškas mokyklėles, kad išmoktų lietuviško žodžio ir rašto. Ir qabar archyve randama draugijų protokolu knygos, dauguma Alicės Smigelskienės lietuviškai rašytos. Kai statė naująją Sopulingosios Dievo Motinos bažnyčią Kearny, A. Smigelskienė 4 metus tvarkė įvairius administracinius reikalus, sielėjosi lėšomis ir t.p. Ji ir dabar nenutolo nuo organizacinių reikalų, visada yra pirmoji taktininkė, o labiausiai prie širdies jai šv. Onos draugija, kurioje ji sekretoriauja jau 10 metų. Nežmiršta ji giesmių ir dainų, jaunystėje giedotų, todėl mielai dalyvauja sodaliečių chore, arba taktininkauja parapijos chorui!

Juozas Smigelskis tylus, kuklus, pavyzdingas šeimos tėvas, geras lietuvis — katalikas. Šv. Vardo ir Liet. Kat. Bendr. Centro aktyvus narys. Jis pirmas visuose reikaluose, kiek jo sąlygos leidžia. Jautrus ir geros širdies vargstantiems, jo ranka visada ištiesta artimo pagalbai.

Sukaktuvininkai buvo sužavėti gražiomis gelėmis ir dovanėlėmis, o labiausiai jos nuteikė kun. D. Pociaus perskaitytas laiškas, kuriuo archyviskupas Thomas Boland atsiuntė šv. Tėvo palaiminimą.

Gražias kalbas, iškeldami sukaktuvininkų nuopelnus, pasakė kun. Raimundas Tompson (Tamašiūnas), New Jersey Valstybės gynėjo padėjėjas Andr. Salvest, Lietuvių Taupymo ir Skolinimo draugijos (Schuyler Saving and Loan Association of Kearny, N.J.) pirmininkas Julius Paknis, G. Cooper (Kuprevičius).

Iškilniems puikiai vadovavo ir įžanginį žodį tarė Kearny miesto tarybininkas (councilman) Petras Velevas.

Klausėsi kalbų, gerėjosi dovanėlėmis, kalbėjosi ir dalinosi su visais savo džiaugsmu sukaktuvininkai. Kai atėjo valanda tarti jiems žodį, pirmasis prabilo J. Smigelskis, pareišdamas visiems širdingiausia padėką, gi Alice atvėrė plačiau savo širdį. Be kitko, ji suminėjo, kas jai labiausiai brangu ir už ką ji Dievuliui yra visada dėkinga. Jos brangenybės — tai geras ir gražus šeimyninis gyvenimas, sveikata. Labiausiai ji Dievui dėkinga už tai, kad Jis leidžia dar gyventi josios mamytėi, kuri lyg kelrodis yra jai visa gyvenimą.

J.M.

LITUANUS
916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.
laukia tautos — surask jam už 2 dolerių naują skaitytoją

Korporacijos jubiliejinis suvažiavimas įvyks Chicagoje rugsėjo 27-28 d.d.

Dr. Vl. Ingelevičius.

Palaidota Julija Ragauskienė

Paterson, N.J. Julija Ragauskienė, neišsiskintomis aplinkybėmis dingusi rugsėjo 7. Rahway, N.J. parke J. Stuko radijo pikniko metu, atrasta po keturių dienų vos gyva ir sekandį dieną mirusi, palaidota rugsėjo 16 Kalvarijos kapuose. Su saviu ji nusinėję į kapus ir savo keturių dienų kentėjimų paslaptį. Ją apžiūrėjęs oficialus gydytojas pareiškė nuomonę, kad ji mirė širdies liga ir plaučių uždegimu. Ji buvo atrasta netoli parko pelkėtoje vietoje po keturių dienų, išgirdus jos ai-

manavimus. Bet kodėl jos aimanavimų ar šaukimos nebūvome girdėti per keturias dienas, nors ji toje vietoje policijos, jos vyro Martyno, sūnaus Vinco ir kt. buvo ieškoma, niekas iki šiol nepajėgia atsakyti. Jau vien šio fakto užtektų testyti tyrinėjimus ir tardymą, nors policija ir linkusi tai nutraukti.

Velionė buvo pašarvota J. Kortrano koplyčioje, kuri skendo gelėse. Ją lankė daugybė vietos ir apylinkių lietuvių. Palytoli parko pelkėtoje vietoje po keturių dienų, išgirdus jos ai-

IŠ VISUR

— Prel. Pr. Juras, laimingai pasiekęs Europą, dalyvavo tarptautiniame Marijos kongrese Liurde. Savo laiške redakcijai rašo:

"Marijos kongresas buvo labai gausus ir nepaprastai įspūdingas. Lietuvių grupėje buvo iki poros šimto asmenų. Jie atstovavo lietuvius ir kenčiančią Lietuvą, labai garbingai ir šauniai. Prie Marijos grotos ir procesijoje skambėjo lietuviškos giesmės. Lietuviai visur užėmė pirmąsias vietas. Nešė penkias vėliavas ir didelėmis raidėmis prancūzišką įrašą LITHUANIE"

— Povilas Valius Lietuvos karininkas, dalyvavęs kovose su bolshevikais, mirė Vokietijoje rugpjūčio 3: palaidotas Osna-bruecko-Eversburgo kapinėse. Velionis buvo jautrus lietuviškam reikalui, taikaus ir ramaus būdo, turėjęs nemažą bičiulių būrelį.

— Kun. dr. Ladas Gronis skaitė paskaitą apie Katalikų Bažnyčios padėtį Lietuvoje dalyviams kongreso, kuris buvo sušauktas Koenigsteine, Vokietijoje, liepos 30 — rugpjūčio 3. Tame kongrese, vadinamam "Bažnyčia priespaudoje" dalyvavo 31 tautos 1000 atstovų. Lietuvius atstovavo 25 asmenys — kunigai ir studentija. Kongresas baigtas a.a. vysk. K. Paltaroko žodžiais: "Daugiau nebėgali, dirbkite toliau, būkite vieningi!"

— Huettenfelde, Vokietijoje, kur yra Vasario 16 gimnazija, ant jos sklypo nutarta pastatyti mokytojam namus. Vokietijos krašto valdybai būstinę ir lietuvių klubą.

— Elona Marijošūtė rugsėjo 20 "Flandre" laivu išplaukė į Prancūziją testti prancūzų kalbos ir literatūros studijų.

— Laima Bulvičiūtė, studentė atkų draugovės New Yorke sekretorė, "United States" laivu rugsėjo 19 išplaukė šešiom savaitėm į Europą. Aplankys Londoną, Paryžių, Briuselio tarptautinę parodą, Liurda, Sveicariją ir Vokietiją.

— Brocktone seserų rėmėjų pikniko rugsėjo 1 metu lovatiesė laimėjo nr. 021790; laimėtojas dovaną gali atsiimti iš vienuolyno 261 Thatcher St., Brocton, Mass.

— Kun. Stasio Jociaus, kilusio nuo Raseinių ir paskutiniu laiku buvusio Kretingoje ieško Olga Bagdonas, 133 Gorton Rd., Reddish-Stockport, England.

MOTERŲ DEMESIUI!

Rugsėjo 26, 27 ir 28 skiriamos moterų kolektyvijos, kurios įvyks Nekaltai Pradėtosios Vieniulyne, Putnam, Conn. Kolektyvoms vadovaus Tėvas Pranciškonas.

Visas atvyksiančias prašome pranešti laišku arba telefonu: Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Conn.; Walnut 8-5828.

Prieinamiausiomis kainomis su labai gerom išsimokėjimo sąlygom ir pristatymu į vietą patarnauja visiem lietuviams

BALDU KRAUTUVĖ

kuriuje galima gauti visam butui moderniškiausius baldai, įvairiausios lempos, vaikai lovutes, virtuves reikmenys ir k. Kreipkitės adresu:

ONA IVASKIENE
LITHUANIAN
FURNITURE CO.

366 West Broadway,
So. Boston 27, Mass.

Off. Telph. AN 8-4618
Res. AN 8-5961

Jug. Ezer.

GATVĖSE VAIKŠČIOS SIBIRO TREMTINIAI

Nuviltas džiaugsmas

Irake, Bagdado sostinėje, klausant radijo iš kaimyninės Persijos, pasigirdo žodžiai: "Nuverstas sachas". Irakiečiam arabams kurie nuvertė nuo sosto savo karalių, tie žodžiai sukėlė didelį džiaugsmą. Gandas nuėjo per miestą, minia susitelkė Bagdado prie Persijos pasiuntinybės namų ir ėmė balsu šaukti: "Tegyvuoją Persijos respublika!" Tačiau minia išsklaidyti nereikėjo nei policijos nei kariuomenės. Pakako Persijos pasiuntinybės tarnautojo žodžių: "Aš turiu pripažinti, kad vienas sukilėlis, Mossadeč, tikrai kėsinosi sachą nušalinti. Bet tai buvo, mieli ponai, prieš penkerius metus... Ir tai buvo radijo vaidinimas".

Raudonoji filatelija

Filatelistai yra pašto ženklų rinkėjai. Jie renka visus pašto ženklus be jokios atodairos. Ryškų komunistinėje Vokietijoje įsakyta pašto ženklus rinkti apdairiai arba "socialistiškai". Tokį įsakymą išleido kompartijos kultūrinių reikalų tvarkytojas Friedrich Mirow. Jo paliepiamo, pašto ženklų parodos turinčios "vaizduoti socialistinę kūrą ir pažangą". Mūsų manymu, tokią pažangą geriausiai parodytų naujas pašto ženklas, kuris vaizduotų kolchozininkę, abiem rankom melžiančią liesą karvę, o abiem kojom jau spaudžiančią sūrį.

Kam parduos?

Toledo, Ohio, vagis įsilaužė į pastatytą automobilį ir jį apkraustė: išsinešė 30 moteriškų suknelių ir 4 vyriškus kostiumus. Koks buvo jo nusivylimas, patyrus, kad jis apgrobė laidotuvių direktorių. Pavogtų rūbų buvo tik priešakinės dalys, užpakalinių trūko.

Kitokių neturiu

Onelė, pašaukta pietų, atbėga prie stalo su smėlėtom ir purvinom rankom. Ji kieme mamoms gimtadieniui kepė raguolį. Mama ir bara: — Tu negali su tokiom rankom sėstis prie stalo. — Bet, mam, aš kitokių neturiu.

SKAITYK VARPĖLĮ. Įdomus, naudingas, iliustruotas, mėnesinis religinis žurnalas. Metams tik \$2.00. Rašyk: Franciscan Fathers Kennebunkport, Me.

STIRNAITĖ atbėga kas rytas iš kalnų pas Mrs. I. K. Little (Omaha, Nebraska). Apačioje: Kanados berniukas Nova Scotia gąsdina vėžių žnyplėmis.

Nekartą prie gatvės kampo esam matė nelaimingų žmonių, išmaldos beprašančių. Graudžiai skamba aklojo daina ar luosojo smuikas. Gyvenimo nuskriaustų, nelaimių ištiktų visam pasauli pilna. Tikrasis krikščionis, pilnutinis žmogus, negali nepastebėti artimo nelaimės, jo skurdo, negali nusiukti prieš ištiestą, pagalbos prašančią ranką, Yra gražių artime meilės pasireiškimų tiek iš atskirų asmenų, tiek iš organizuotos bendruomenės.

Mūsų tauta ypatingai pasižymi didžiu žmoniškumu. Lietuvių nesė duonos net savo priešui rusui, kada tas pateko į vokiečių nelaisvę. Po šio gi karo tūkstančiai vokiečių gelbėjosi iš bado tik lietuvių pagalba. Tai gaminys mūsų tautos brožas.

Karo pasėkoje daug lietuvių pateko vargan. Nelaimingam broliui padėti kūrėsi graži organizacija **Balfas**. Virš dešimt metų įvairiose pasaulio dalyse buvo šelpiamas varganas brolis.

Balfo 76 skyrius Detroito įvairiais būdais telkė lėšas šalidijo vaidinimas'.

pai. Vienas iš tokių būdų yra vieša rinkliava Detroito gatvėse. Ir šiemet rugsėjo 27 tokią rinkliava įvyks. Rinkliavos reikšmė yra didelė ir kelerionuskiama aukų ne vien tik iš lietuvių, bet ir iš amerikiečių, ir drauge viešai demonstruojama mūsų tautos kančia bei primenama tos kančios didysis kaltininkas komunizmas.

Rinkliavos pasisekimas priklausau nuo rinkėjų skaičiaus ir aukos. Tokie reikalavimai, deja, jau nevisai beįspildomi. Rinkėjams kasmet vis mažėja, o ir pamatos dėžutės dažnai grąžinamos pustuštės.

Nėra smagu išeiti į gatvę su atkišta ranka. Kartais ir žodį kartesni išgirsti. Tik tada, kada sąmoningai pagalvoji, jog eini ne sau, o vargšui paramosieškodamas, kad truputį pavargdamas kitam vargą mažini, būti lengvini, tada supranti, kaip gera, kad pats ne elgeta esi, kad nesitiki paramos reikalings. Kai suskamba dėžutėje praeivio centai, smagu, nes pajundio

tyvėna lietuviai, kuriems daug lengviau susisiekti su savo dukroms, negu toliau gyvenantiems.

Bendrabučio mergaitėms dėstomi lituanistiniai dalykai — lietuvių kalba, Lietuvos istorija ir geografija, darbeliai, tautiniai šokiai. Lituanistiniai dalykai mokykloje užskaitomi kaip mokslo dalykai ir už juos teikiama mokslo pažymiai. Šiemet lietuvių kalbą dėsto Sesuo M. Benedikta, Lietuvos istoriją ir geografiją — Pr. Pauliukonis iš Worcester, Mass.

Tai grynai lietuviška finansinė įstaiga, veikianti nuo 1924 metų. Sunku būtų smulkiai nušviesti, kokiomis aplinkybėmis ji kūrėsi, kaip vystėsi jos finansinis pajėgumas, kiek pastangų įdėta, kol ji atsistojo panašiu įstaiga vienodoje eilėje ir gavo apbraudą: **Federal Savings and Loan Corporation** ir tapo nariu **Federal Home Loan Bank**.

Kruopštaus darbo ir didelio pasiŕventimo vaisiai šiandien jau aiškiai matomi. Iš mažų sutaupų pradėjusi, laipsnis po laipsnio ši draugija finansinškai stiprėjo ligi pasidarė milijoninė

ti, kad dar yra lietuvių užjaučiančių; gi kai nusisuka, supranka kaip daug ir dažnai reikia tokiems atvirą žaidžą parodyti.

Rugsėjo 27 yra toji diena, kada detroitietis lietuvis gali tautos žaidžą amerikiečiui parodyti. Tie rinkėjų būriai tą dieną bus gyvi liudininkai ir lietuviško pasiŕventimo, ir artimo meilės, ir tų tūkstančių bevargstančių plačiam pasauli.

Detroito gatvėm vaikščios ir senelis, Vokietijos prieblandoj tėvynės kapeliu, besilgij, ir džiovininkas, trokštąs gyventi, ir invalidas, kurio joks kraštas nebeneri priimti, ir Punsko lietuvis, ir Sibiro tremtiniai.

P. NATAS

KAM EITI KITUR, JEI ČIA PAT SAVA LIETUVIŠKA FINANSINĖ ĮSTAIGA

KEARNEY, N. J.

Touj už gražiojo West Hudson parko, 24 Davis Ave., Kearny, N.J. yra didelėmis raidėmis užrašas "Schuyler Savings & Loan Association". Kada tik nueini, visada ten žmonių pilna. Vieni pinigų įdeda, kiti išima, dar kiti keičia čekius ar atlieka kitus bankinius reikalus.

Tai grynai lietuviška finansinė įstaiga, veikianti nuo 1924 metų. Sunku būtų smulkiai nušviesti, kokiomis aplinkybėmis ji kūrėsi, kaip vystėsi jos finansinis pajėgumas, kiek pastangų įdėta, kol ji atsistojo panašiu įstaiga vienodoje eilėje ir gavo apbraudą: **Federal Savings and Loan Corporation** ir tapo nariu **Federal Home Loan Bank**.

Kruopštaus darbo ir didelio pasiŕventimo vaisiai šiandien jau aiškiai matomi. Iš mažų sutaupų pradėjusi, laipsnis po laipsnio ši draugija finansinškai stiprėjo ligi pasidarė milijoninė

ROCHESTER, N. Y.

Šiluvos 350 metų minėjimas

Sv. Jurgio lietuvių parapijos bažnyčioje užpraėjusią savaitę Šiluvos Dievo Motinos pasirodymo 350 metų minėjimas atšvęstas iškilmingai. Kun. kleb. Pr. Valiuko pastangomis vietos dienraščiuose buvo išspausdinti pranešimai, o diocezijos savaitraštyje tilpo palokas aprašymas Šiluvoje Dievo motinos pasirodymo istorija, pabrėžiant jos reikšmę lietuvių tautai.

Worcester, Mass.

Sv. Kazimiero 500 metų jubilėjus iškilmės.

Worcesterio Aušros Vartų ir Sv. Kazimiero parapijos regia iškilmingą procesiją su pamaldomis paminėti šv. Kazimiero 500 metų gimimo sukaktį. Pamaldos įvyks sekmadienį, spalio 5 d. Abiejų parapijų tikintieji 2:30 val. p.p. renkasi į Aušros Vartų parapijos bažnyčią. Po trumpų pamaldų bus iškilminga procesija su vėliavomis ir paveikslais miesto gatvėmis ir Sv. Kazimiero bažnyčią. Visi katalikai lietuviai kviečiami kuo gausiau procesijoje dalyvauti. 4 val. p.p. Sv. Kazimiero bažnyčioje Sv. Kazimiero garbei šventoji valanda. Siose pamaldose dalyvaus Worcesterio vyskupas J. Wright, daug svečių kunigų ir tikinčiųjų iš kitų apylinkės parapijų. Jeigu tuo metu lytų lietus, tuo atveju būti tik šventoji valanda. Sv. Kazimiero bažnyčioje.

Vinco Kudirkos minėjimas

Lietuvių bendruomenės Worcesterio apylinkės valdyba yra numaciusi gruodžio pradžioje paminėti dr. Vinco Kudirkos 100 metų sukaktį. Tam tikslui numatytas susaukti platesnis posėdis, kuris išrinktų komitetą ir parengtų minėjimo programą.

Skaudi nelaimė Džiakonų šeimoje

Rugsėjo 5 pavakariais Alfonso ir Angelės Džiakonų 2 su puse metų sūnelis Alfonsoukas netikėtai paskendo. Ši skaudi nelaimė rado plačios užuojautos visoje Rochesterio liet. bendruomenėje. Alfonso ir Angelė Džiakonai yra aktyvūs lietuvių bendruomenės nariai, aktyvūs choralistai ir kitų organizacijų nariai.

Mirė Lietuvoje St. Pilypavičienė

Birželio 29 Vilniuje mirė Stasė Pilypavičienė, VI. Sabaliauskienės motina. Stasė Pilypavičienė buvo sulaukusi 86 metų, ten gimusi ir visą savo gyvenimą iš Vilniaus nepasitraukus. VI. Sabliauskienė didžio liūdesio valandoje susilaukė daug užuojautos iš savo bendradarbių Nazareth College, o taip pat iš vienuolyno.

Mirė J. Matulis

Po ilgesnės ligos rugsėjo 5 mirė senosios kartos lietuvis J. Matulis.

Sėkmingi poriniai metai

Šią vasarą mūsų jaunimas sukūrė jau keturias šeimas, tai: J. Skiparytė, Aldona Arlauskaitė su Algiu Oliu, Gražina Musteikytė su Pr. Bilėnu, Aldona Šlepelytė ir ateinantį šeštadienį Sv. Jurgio lietuvių parapijos bažnyčioje žiedus sumainys Dailė Podelytė su Jonu Siurila.

Labiausiai perkama knyga

Pasiteiravus lietuvių spaudas kioske, patirta, kad šiuo metu labiausiai perkama knyga šv. Rašto Senasis Testamentas. Šiuo metu ten jau galima gauti abi dalys. Iki šiol šv. Rašto Sen. Testamentą yra įsigiję: kun. J. Bakšys, kun. Pr. Valiukas, kun. Ant. Račaitis, Ant. Ragelis, Valerijonas Vitkus, Ant. Sabalis, senosios kartos lietuvis Kazys Šaulevičius.

KATHY DOLS, 6 metų, iš Minneapolis, Minn., vos liko gyva, kai ją pritrėkė durys, kritusios iš karinio lėktuvo.

SIUNTINIAMS Į LIETUVĄ!
Tamsa rasi didelį pasirinkimą vilnonių medžiagų vyrų kostumams ir svarbams, moterų eluotėms, suknelėms bei svarbams. Mūsų rasi ir rayoninės medžiagos parduodamos griežtai urmo (wholesale) kainomis.

K and K FABRICS
1158 East Jersey Street, Elizabeth, N. J.
PRIE CITY SAVINGS BANK Tel. EL 4-1711
ATDARAS KETVIRTADIENIAIS IKI 9 VAL. VAKARO
Mūsų kainos vyrų drabužiams prasideda nuo 9.50 už pilną eluotę

MEDŽIAGOS Į LIETUVĄ
Turime medžiagų vyrų ir moterų rūbams; vilnonės bei šilkinės medžiagos moterų suknelėms ir skaroms. Visą, ką norite siųsti į Lietuvą gausite:

I. CIGMAN, INC.
161 Orchard Street, New York 2, N. Y.
Telef. GR 5-0160
Kalbame rusiškai, lenkiškai, vokiškai ir lietuviškai. Atdara šokiadieniais, šeštad. bei sekmad.

IŠPARDAVIMAS — PROGA!
Visą LIEPOS mėn. išparduodami dideli kiekiai importuotų ir kitų

VILNONIŲ MEDŽIAGŲ
gautumų 3 krautuvėse pačios didžiausios ir tos rūšies vienintelės firmos

S. BECKENSTEIN, Inc.,
118-125-130 ORCHARD ST., GR 5-4525
COR. DELANCEY, N. Y. C.

S. Beckensteino krautuvėse kalbama rusiškai, lenkiškai ir ukrainiškai KRAUTUVES ATVIROS KASDIEN IR SEKMADIENIAIS, IŠSKYRUS SEŠTADIENIUS, NUO 9 RYTO IKI 6:30 VAKARO
Pradžinginkite savo gimines ir artimuosius
LIETUVOJE, LATVIJOJE, ESTIJOJE, GUDIJOJE, UKRAINOJE IR UZKARPACIO RUSIJOJE!
Pasitiek jiem vilnonės atlaikas suknelėms, eluotėms, apsiaustams Muttas už vilnonės atlaikas yra mažesnis, negu už pasitūtas suknelės Vilnonės medžiagos ir ritinių ir atlaikas pačiom priemamiusiom kainom visam mieste jums sūlo 3 stambios krautuvės
Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas

LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS
BARAS IR RESTORANAS
Lietuviškos gamybos pietūs, vakarienės, užkandžiai. Geriausi gėrimai pigiausiomis kainomis. Spaudos kioskas. Salės šokiams, vestuvėms ir kitokioms pramogoms priemamiomis kainomis. Lietuviškų organizacijų susirinkimams — patalpos nemokamai.
Visais reikalais kreiptis į klubo reikalų vedėją K. Vaitaitį
280 UNION AVE. BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 4-9672

JUOZO IR IZABELĖS MISIŪNŲ
RAY'S LIQUOR STORE
Galima gauti įvairiausios rūšies amerikiečių ir importuotų gėrimų. Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno.
103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: VIRginia 3-3544

LIETUVOS ATSIMINIMŲ
RADIO VALANDA JAU 16 TUS ME-
TUS SKRIEJA PAS KIEKVIENĄ
LIETUVĮ DIDŽIOJO NEW-YORKO
N. J. IR CONN. APYLINKĖJE KU-
RIS IŠEŠKO ATSIGAIVINIMO LI-
TUVIŠKAME ŽODYJE IR DAINOJE.

DABAR
NAUJU LAIKU
SEŠTADIENIAIS NUO 4:00 IKI 5:00
STOTIS **WEVD** (1350 KIL. IR 9.9 MEG. EM)
DIREKTORIUS - JOKŪBAS J.

STUKAS 1264 WHITE ST.
HILLSIDE N.J.
WA 6-3325

NEW YORKO NAUJENOS

Dariaus ir Girėno paminklo atidarymo iškilmės

Siemet suėjo 25 metai, kai Darius ir Girėnas, perskridę Atlantą tragiškai žuvo Soldino (Vokietijos) miškuose.

Jų šviesiam atminimui pagerbti New Yorko lietuviai pastatė gražų paminklą Litanica aikštėje Union Ave., Stag St. ir Hewes St. sankryžoje.

Paminklo atidarymo iškilmės ruošiamos sekmadienį, spalio 19 d. 3:30 val. p.p. Iškilmėse dalyvaus aukšti New Yorko miesto preigūnai ir lietuvių visuomenininkai bei organizacijų atstovai.

Tą pat dieną 6 val. vak. Piličių Klubu salėje rengiamas banketas.

Paminklo statymo fondo komitetas maloniai kviečia visas organizacijas, draugijas ir visą lietuviškąją visuomenę kuo gausiau šiose iškilmėse dalyvauti.

Lituanistika Columbia universitete

Registracija lituanistikai studijuoti Columbia universitete šių metų rudens semestre vyks iki š.m. rugsėjo 26 d. Pirmiesiems dviem kursams šalia teorinio dėstymo nuo šio semestro įvedama viena papildoma praktinė — laboratorinė valanda. Registracija vyksta ir vakarais Low Memorial Library. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į Office of University Admissions, 322 University Hall, Columbia University, 116th St. and Broadway, New York, N.Y. arba tel. UN 5-4000, ext. 2229.

Vliko pilnaties sėsijs numatyta sušaukti spalio 11-13 New Yorke. Be eilinių Vliko veiklos reikalų, bus pasitarimai ir pasaulio politikos klausimais, kiek jie liečia Lietuvos laisvinimą.

Dail. Romo Viesulo paveikslą (Vilkus), iš buvusios dailės parodos Riverside muziejuje, nupirko New Yorko viešoji biblioteka.

Dailės paroda, kuri buvo atidaryta rugpiučio 28 Riverside muziejuje, uždaryta pereiną sekmadienį, rugsėjo 21 d.

Dr. J. Girnius ir dail. V. Vizgirda pereiną sekmadienį buvo atvykę iš Bostono į New Yorką ir dalyvavo dailės parodos uždaryme.

Sporto Klubų Suvažiavimas

Rytų Sporto Apygarda šaukia antrąjį lietuvių sporto klubų atstovų bei sporto darbuotojų suvažiavimą, kuris įvyks spalio 18-19 New Yorke.

Suvažiavimas vyks Hotel New Yorker, 8 Ave ir 34 St.

Suvažiavimui kiekvienas sporto klubas siunčia po 3 atstovus. Suvažiavimo svečiais — stebėtojais kviečiamas kiekvienas lietuvis sportininkas ar lietuvis besidomįs mūsų jaunimo fizinio auklėjimo ir sportinio judėjimo klausimais.

Rytų Sporto Apygarda

Suvažiavimas vyks Hotel New Yorker, 8 Ave ir 34 St.

Stephen Bredes Jr. ADVOKATAS

37 Sheridan Ave. Brooklyn 8, N. N. Tel. APlegat 7-7083

Reikalinga virėja

Lietuvių Piličių Klubui reikalinga virėja šeiminiškė Kreiptis į K. Vaitaitį, 280 Union Ave., Tel. EVergreen 4-9672.

A. A. JONUI DANICNUI

mirus, jo žmoną Aleksandrą, dukterį Danutę ir žentą inž. Liutaverą Semašką nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdimė

Vanda ir Julius Bagdonai

Ketveri metai kalėjimo aukų rinkėjui

„Jis ilgus metus išbuvo Sibiro taigose. Su visa šeima ten kankinosi ir badavo. Pagaliau nušvito laisvės rytas; gavo leidimą ir grįžo Tėvynėn. Čia negavo teisės apsigyventi senuos tėvų namuos. Pas svetimus prisiglaudė.

Siek tiek apsitvarkęs ir „išikūręs“, pradėjo rūpintis Sibiro likusiais kaliniiais, rinko duonos skiauteles, rinko panešiotus drabužius ir siuntė. Žinojo kam siųst, nes ten dar liko tūkstančiai...

Atėjo naktį svetimi vyrai su plikais durtuvais, išvedė aukų rinkėją. Kiti įmetė sunkvažimin žmoną su vaikais. Jis gavo keturius metus sunkių darbų kalėjimo be teisės likti tėvynėje, jo žmona nuvežta vėl Sibiran.

Siųskite pagelbos poniai Ž, ji perduos maistą kaliniui, siųskite greit šiltesnį rūbą. Tie dalykai būtinais reikalingi žmonai su vaikučiais...

Sitokį laiškeli rašo Balfui visai patikimas lietuvis, esąs dar vokiečių priegloboje. Ir laiško autorius ir kankinys daugeliui iš mūsų yra gerai pažįstami. Dėl to nerašysiu čia jų vardų. Dar ruskiai sužinos. Svarbu pats faktas, kad Lietuvoje renkamos aukos Sibiro kankiniams, kad už jų rinkimą baudžiama iki 4 mt. katorga ir ištėrimu į Sibirą.

Stebint mūsų baltininkų prašymus ir šauksmus spaudoje, kartais gali pamanyti, kad ir JAV baudžiama kalėjimu aukų rinkėjai ir aukotojai Sibiro kaliniams. Priešingai, Amerikos vyriausybė aukas nurašo nuo taksų, o Balfu veikėjai ir aukų rinkėjai visad gali būti ramūs. Tačiau reikia visiems mums judėti, nelaukti, kad Eisenhoweris mūsų broliams kankiniams pats pradės po pakietą siųsti.

Pagalbą siunčia Balfu Centras jam visais galimais būdais, tik kad tų skatinkų nedaug. Juk tai ne kieno kito, o visų lietuvių reikalas, o pats Balfas tik lietuvių tarnas.

Rudens vajuos proga (Balfu vajai vyksta labai daugelyje vietų, ačių geriems veikėjams) ir norisi prašyti, raginti, šaukti: vargėlis didelis, prašymų gausybė, o rankų jau taip maža. Jie negali eit parinkt aukos (bijai kalėjimo?), tai nors aukok, aukok ne tai; kas liko nuo „tipo“ restorano tarnui, bet aukok, kad jaustumei, jog esi lietuviškos šeimos tėvas, kurio vaikai kenčia baisią vergiją.

Kun. L. Jankus Balfu reik. vedėjas

ANTROJI MALDININKŲ KELIONĖ Į TĖVŲ PRANCISKONŲ LIURDĄ KENNEBUNKPORT, MAINE SPALIŲ-OCT. 4, 5 DIENOMIS

Marijos apsireiškimų Liurde 100 metų sukakties proga iš Brooklyn, N. Y., Elizabeth, Linden, Newark, Bayonne, Paterson, Kearny, Harrison, N. J., ir apylinkių lietuviams kviečiami prisidėti prie šios maldininkų kelionės į Liurdo šventovę Kennebunkport, Maine. Jubiliejaus proga, Šv. Tėvas yra suteikęs ypatingus atlaides, kuriuos gaus visi atlanke Liurdo šventovė.

Iš Brooklyno ir New Jersey autobusai išeis apie 7 val. ryto spalio mėn. 4 dienos nuo lietuviškų bažnyčių.

Kelionė trunka dvi dienas, ir kaštuoja tik \$15.00 su nakvyne ir vakariene bei pusryčiais Kennebunkporte, Me.

Bilietai gaunami visose lietuvių klebonijose, ir pas Tėvus Pranciškonus, Darbininko administracijoje, 910 Wiloughby Ave., Brooklyn, N. Y., tel. GL 2-6916, vakarais GL 5-7068; pas Mrs. Kašėta ir Mrs. Panitauskienę; Mrs. A. Aitutis, 19 W. 19th St., Linden, N. J., tel. HU 6-9213; Mrs. M. Kohanski, 215 N. 4th St., Harrison, N. J., tel. HU 5-6797; Miss M. Nakrošis, 91 Warwick St., Newark, N. J.; Mrs. B. Barnet, 139 Ripley Pl., Elizabeth, N. J.; Mrs. M. Saulys, 420 12th Ave., Paterson, N. J., tel. LA 5-9526.

HARRY S. TRUMAN atvyko į New Yorką rinkimų reikalais.

Marijos garbei vartai Marianapoly

Minint Šv. Dievo Motinos apsireiškimų Šiluvoje 350 metų sukaktį, Marianapolyje, Thompson, Conn., rugsėjo 7 dalyvavo daug tikinčiųjų iš Bostono.

Bostono šv. Petro parapijai buvo pavesta pastatyti Marijos garbei vartus. Parapijiečių pagalba pavyko pastatyti labai išpuodingus; penkiolikos pėdų aukščio ir devynių pėdų pločio vartuose, melsvų šilku dekoruotame fone, žalių rūtų vainiku apvestas kabojų Šv. Dievo Motinos paveikslas su įrašu, prašant, „kad žmonės grįžtų prie Dievo ir pasaulyje įsiviešpatuotų taika“. Kartu priminta Marijos prašymai: „Maldos, atgailos, pasiukojimo. Pamaldumo

ir Nekalčiausių Marijos Širdį. Kasdien kalbėti rožančių. Pirmaisiais mėnesio šeštadieniais priimti šv. Komuniją“.

Vartų projektą ir įrašus darė St. Kazlauskas, Soninems vartų kolonoms lietuviškus ornamentus išpauštė agr. A. Bričkus. Prie vartų pastatymo ir papuošimo prisidėjo: R. Petro-nienė, V. Mačiulienė, Pr. Mile-rienė, Pr. Jakutienė, Pr. Kaladienė, St. Jakutis, K. Mockus, J. Vembrė, Br. Rimkus ir kt.

Iš Bostono šventėje dalyva-vo labai daug lietuvių, seselės mokytojos ir ypač daug jauni-mo.

Sv. Petro parapijos klebono prel. Pr. Virmauskio ir savo vardu, labai nuoširdžiai dėkoju visiems už pagalbą.

Kun. J. Žiuromskis,

Bostono šv. Petro par. Šiluvos apsireiškimų sukaktį pa-minėti komiteto pirmininkas.

★

! IŠKILMĖS MARIJAMPOLYJE

RUGSĖJO 7 iš Bostono buvo nuvykę du autobusai maldininkų. Vienas autobusas buvo tik vien pradžios mokyklos vaikų, kitas suaugusių maldininkų. Be to, iškilmės buvo nuvykę daugelis privačiais automobiliais.

Šiluva yra rytinės Žemaitijos gražiais pušynais apsuptas miestelis, prie Zydrės upelio, kairiojo Dubysos įtakos.

I vakarus nuo Šiluvos už 10 klm. yra Lyduvėnų miestelis, žinomas savo aukščiausiu ir ilgiausiu Joniško — Tauragės geležinkelio ruože tiltu, kuris jungia aukštus Dubysos krantus.

Nors ir apsupta miškais Šiluva, bet iš tolimų apylinkių matosi koplyčia, pastatyta Marijos apsireiškimo vietoje ant to paties akmens. Šilinės at-laidai sutraukia labai daug tiki-nčiųjų. Gaunamomis žiniomis iš Lietuvos, ir dabar Šiluvoje Ma-rijos gimimo oktava — Šilinės — švenčiamos su tokiu pat iš-kilmingumu ir gausiai žmonių lankoma.

United Lithuanian Relief Fund 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

Kun. L. Jankus Balfu reik. vedėjas

BOSTONO ŽINIOS

Subdiakonas Juozas Trinka rugsėjo 20 šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje priėmė diakono šventimus, o ateinantį pavasarį jis bus išventintas kunigu. Jo tėvai nuo seno gyvena So. Bostone.

Liucija Laukaitienė su dviem sūneliais išvyko iš So. Bostono į Rochesterį, N.Y., pas savo vyrą, inžinierių Juo-zą Laukaitį. Jis siemet su paga-rimu baigė elektros inžinerijos mokslus Northeastern universi-tete Bostone ir gavo savo sri-ties gerą darbą Kodak bendro-vėje.

Vytautas Strolia, nuolat gyvenęs New Yorke ir verčiasis kaip fogotistas (fagotas — medis pučiamasis muzikos instrumentas), kas sek-madienis atvyksta Bostonan var-gonais griežti.

Jaunuolio Algimanto, Santvarų sūnaus, mirimo me-tinėse rugsėjo 15 mūsų bažny-čioje buvo gedulingos mišios ir giedojo solistas Vladas Baltru-šaitis. Paskui velionio tėvai su pamaldose dalyvavusiais nuy-ko į kapus, kur kun. J. Klimas pašventino Algimantėliui pasta-tytą gražų paminklą.

Kun. Antanas Bendzevičius, prieš dvejus metus išventintas, vikaruoja nelietuvių šv. Onos parapijoje Littleton, Mass., 40 mylių nuo Bostono, ir dėl to ne-pertolimo kelio beveik kas sa-vaitė gali atsilankyti Bostone, kur nuo seno gyvena jo tėvai.

Naujas vienuolynas Bostono arkiv. Richard J. Cushing savo vyskupijoje įstai-gė naują misijonierių vienuoly-ną, kuris dirbs misijų darbą Pietų Amerikoje. Rugsėjo 14 to vienuolyno reikalams šv. Petro parapijos lietuvių bažnyčioje bu-vo rinkliava. Arkivyskupas spe-cialiu laišku kreipėsi į lietuvius prašydamas šias jo misijų plė-timo pastangas paremti aukō-mis.

Anglų Kalbos pamokos JAV pilietybei įsigy-ti prasidės So. Bostone Thomas Park aukštesniojoje mokykloje (gimnazijoje) spalio mėn. 2 d. 7 val. vak.

PRAMOGOS BOSTONE bus sekmadieniais: **Rugsėjo 21** Brocktono Romu-vos parke Pasaulio Lietuvių duomenės Bostono skyrė; **Rugsėjo 28** Bostono vyčiai išvyksta į Naujosios Anglijos su važiavimą Athol, Mass.;

Spalio 5 Norwood, Mass., Balfu rėmėjų pokylis (banketas balius); **Spalio 12** Antano Knežio ra-dijo valandos vakaras Lietuvių Piličių Klubu salėje (auditori-joje); **Spalio 19** Balfu 17-jo skyrėis šilpinga metinė vakarienė Lietuvių Piličių Klubu salėje; **Spalio 26** L.R.K. Susivieniji-mo 94-sios kuopos iškilminga vakarienė tos kuopos pirminin-kui 50 metų amžiaus sukaktu-vininkui Albinui P. Nevierai pa-gerbti lietuvių Piličių klubo salėje.

Spalio 26 L.R.K. Susivieniji-mo 94-sios kuopos iškilminga vakarienė tos kuopos pirminin-kui 50 metų amžiaus sukaktu-vininkui Albinui P. Nevierai pa-gerbti lietuvių Piličių klubo salėje.

Spalio 26 L.R.K. Susivieniji-mo 94-sios kuopos iškilminga vakarienė tos kuopos pirminin-kui 50 metų amžiaus sukaktu-vininkui Albinui P. Nevierai pa-gerbti lietuvių Piličių klubo salėje.

Spalio 26 L.R.K. Susivieniji-mo 94-sios kuopos iškilminga vakarienė tos kuopos pirminin-kui 50 metų amžiaus sukaktu-vininkui Albinui P. Nevierai pa-gerbti lietuvių Piličių klubo salėje.

Spalio 26 L.R.K. Susivieniji-mo 94-sios kuopos iškilminga vakarienė tos kuopos pirminin-kui 50 metų amžiaus sukaktu-vininkui Albinui P. Nevierai pa-gerbti lietuvių Piličių klubo salėje.

Spalio 26 L.R.K. Susivieniji-mo 94-sios kuopos iškilminga vakarienė tos kuopos pirminin-kui 50 metų amžiaus sukaktu-vininkui Albinui P. Nevierai pa-gerbti lietuvių Piličių klubo salėje.

Spalio 26 L.R.K. Susivieniji-mo 94-sios kuopos iškilminga vakarienė tos kuopos pirminin-kui 50 metų amžiaus sukaktu-vininkui Albinui P. Nevierai pa-gerbti lietuvių Piličių klubo salėje.

Spalio 26 L.R.K. Susivieniji-mo 94-sios kuopos iškilminga vakarienė tos kuopos pirminin-kui 50 metų amžiaus sukaktu-vininkui Albinui P. Nevierai pa-gerbti lietuvių Piličių klubo salėje.

Spalio 26 L.R.K. Susivieniji-mo 94-sios kuopos iškilminga vakarienė tos kuopos pirminin-kui 50 metų amžiaus sukaktu-vininkui Albinui P. Nevierai pa-gerbti lietuvių Piličių klubo salėje.

Spalio 26 L.R.K. Susivieniji-mo 94-sios kuopos iškilminga vakarienė tos kuopos pirminin-kui 50 metų amžiaus sukaktu-vininkui Albinui P. Nevierai pa-gerbti lietuvių Piličių klubo salėje.

Spalio 26 L.R.K. Susivieniji-mo 94-sios kuopos iškilminga vakarienė tos kuopos pirminin-kui 50 metų amžiaus sukaktu-vininkui Albinui P. Nevierai pa-gerbti lietuvių Piličių klubo salėje.

Spalio 26 L.R.K. Susivieniji-mo 94-sios kuopos iškilminga vakarienė tos kuopos pirminin-kui 50 metų amžiaus sukaktu-vininkui Albinui P. Nevierai pa-gerbti lietuvių Piličių klubo salėje.

Spalio 26 L.R.K. Susivieniji-mo 94-sios kuopos iškilminga vakarienė tos kuopos pirminin-kui 50 metų amžiaus sukaktu-vininkui Albinui P. Nevierai pa-gerbti lietuvių Piličių klubo salėje.

Spalio 26 L.R.K. Susivieniji-mo 94-sios kuopos iškilminga vakarienė tos kuopos pirminin-kui 50 metų amžiaus sukaktu-vininkui Albinui P. Nevierai pa-gerbti lietuvių Piličių klubo salėje.

BOSTONO IR APYLINKIŲ lietuviai ir Darbininko skaitytojai prašomi prenu-meratos ir kitais reikalais kreiptis žemiau nurodomu adresu
To place your advertise-ments and subscription for the DARBININKAS Semi-Weekly Newspaper con-tact:

RIMANTAS IVASKA
LITHUANIAN FURNITURE CO.
366 West Broadway, So. Boston 27, Mass.
Off. Telp. AN 8-4618
Res. Telp. CO 5-2546

BARASEVICIUS ir SŪNUS FUNERAL HOME
254 W. Broadway South Boston, Mass.
JOSEPH BARASEVICIUS
Laidotuvių Direktorius
Tel. ANDrew 8-2590

Waitkus FUNERAL HOME
197 Webster Avenue PRANAS WAITKUS
Laidotuvių Direktorius ir Balsamuotojas
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC

Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška koplyčia šer-menimis dykai. Aptarnauja Cam-bridge ir Bostono kolonijas žem-iausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite: Tel. TR 6-6434

BROOKLYN, N. Y.

Tel. EVergreen 7-4335

Stephen Aromiskis (ARMAKAUSKAS)
Graborius-Balsamuotojas
MODERNISKA KOPLYCIA
423 Metropolitan Ave. Brooklyn, N. Y.

Tel. STagg 2-5043
Matthew P. Ballas (BIELIAUSKAS)
FUNERAL HOME
M. P. BALLAS—Direktorius
ALB. BALTRŪNAS-BALTON
Reiklų Vedėjas
660 Grand Street Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC

EVergreen 8-9770
Joseph Garszva GRABORIUS
BALSAMUOTOJAS
231 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

J. B. Shalins-Šalinskas
Laidotuvių Direktorius
84-02 JAMAICA AVE. (prie Forest Parkway Station) Woodhaven, N. Y.
Suteikiame garbingas laidotuves. Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventilacija
Tel. Virginia 7-4499

William J. Drake-Drageūnas
LIETUVIS ADVOKATAS
Telefonas JAMAICA 6-7272

AR JŪS NEPERMOKATE už savo automobilio apdraudą?
Virš 21,000,000 automobilių savininkų moka daugiau, negu reikalinga.
Jei tik Jūs važinavote rekordas yra geras, Jūs esate kvalifikuotas:
Dideliam apdraudos sutaupymui, geresnei savo apsaugai ir greitesniam patarnavimui, reikalaujant nuostolių atlyginimo.
Kreipkitės:
ALBERT F. PETERS (PETRAUSKAS)
APDRAUDOS SPECIALISTAS
116-55 Queens Blvd. Forest Hills 75, N. Y.
Tel. VI 3-1477
NAMŲ ADRESAS
106-55 95th Street Ozone Park 17, N. Y.